

AcrocephaluS

— 50 —

glasilo Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana
journal of Bird watching and bird study association of Slovenia, Ljubljana

naslov uredništva address of the editorial office	61000 Ljubljana, Langusova 10
glavni urednik: managing editor:	Iztok Geister, 64202 Naklo, Pokopališka 13, tel. 064/47 170
uredniški odbor: editorial board:	Iztok Geister, Bojan Marčeta (za fotografijo, photography), Slavko Polak (za ilustracije, drawings), Andrej Sovinc (pomočnik glavnega urednika, assistant editor), Rudolf Tekavčič (tehnični urednik, technical editor)
uredniški svet editorial council	dr. Miha Adamič, Janez Gregori, dr. Matija Gogala, dr. Boris Kryštufek, dr. Sergej D. Matvejev, Andrej Sovinc, Dare Šere, Jana Vidic, dr. Andrej Župančič
oblikovalec lay out	Iztok Geister
lektor in prevajalec revised and translated by	Henrik Ciglič
tisk print	Tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana, Gregorčičeva 25 a
cena	7,5 DEM za številko, letna naročnina 30 DEM

Revija sofinancira Ministrstvo za znanost in tehnologijo republike Slovenije

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE
BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA

naslov address	61000 Ljubljana, Langusova 10 tel. 061/262 017
predsednik president	Rudolf Tekavčič 61351 Brezovica, Poštna 15 tel. 061/653 506
podpredsednik vicepresident	dr. Andrej Župančič 61000 Ljubljana, Veselova 10 tel. 061/216 974
tajnik secretary	Peter Trontelj 61000 Ljubljana, Cesta na Laze 27 tel. 061/575 732
blagajnik treasurer	Tomaž Jančar 61110 Ljubljana, Cesta v Kostanj 3 tel. 061/455 380
žiro račun	50100-620-133 05-1018116-2385287
izvršilni odbor executive board	Andrej Bibič, Franc Bračko, Izток Geister, Janez Gregori, Tomaž Jančar, Franc Janžekovič, Kajetan Kravos, Bojan Marčeta, dr. Sergej D. Matvejev, Miro Perušek, Slavko Polak, Dare Šere, Rudolf Tekavčič, Tomi Trilar, Peter Trontelj, Jana Vidic, dr. Andrej Župančič
letna članarina	20 DEM za posameznike (10 DEM za učence in študente, 5 DEM za podmladek) in 200 DEM za ustanove.
International Girobank	No. 010-727001-179853/88

Uvodnik

Leading article

V dvanajstih letih je izšlo 50 številk društvenega glasila *Acrocephalus*, revije, ki so jo v strokovnih krogih priznali že dolgo pred formalnim priznanjem naše države Slovenije, na kar opozarjajo predvsem številni navedki naših avtorjev v tuji ornitološki literaturi. Ker pisana beseda, kljub različnim poskusom razvrednotenja, zlasti s strani informatike, še vedno edina in najbolj odseva ustvarjalno ozračje nekega strokovnega kroga, lahko mirno zapišem, da je ornitologija na Slovenskem resnično zaživela, se razigrala in doživela morda vrhunec prav z našo periodično publikacijo. Ker pa vsaka zrelost izključuje tudi seme sprememb, ni slučajno, da so se razpoke preobrazbe pričele pojavljati tudi v naši reviji, o čemer je vredno spregovoriti ravno ob prelomni obletnici.

Gre za vprašanje identitete naše revije. Kot je znano, v njej objavljamo znanstvene in strokovne članke ter informacije. Če bi se trudili zgolj iz prevladujočega obsega ene ali druge skupine prispevkov izluščiti obraz naše revije, bi iz tako izrisanih oči ne odsevala njena duša. Njena specifičnost v primerjavi z drugimi ornitološkimi revijami, ki niso strogo znanstvene, pa tudi ne zgolj informativne, morda bi smeli reči prijetno strokovne, izžareva namreč predvsem iz rubrike *Iz ornitološke beležnice*.

Ker je teh dvanajst let tudi obdobje nekega, že dvakrat prolongiranega uredniškega mandata, ki se zdaj pač nepreklicno izteka (ne le zaradi trikratnika) in ker naj bi potemtakem pričujoča številka bila moja poslednja pesem, naj mi bo dovoljeno povedati, kaj si o reviji mislim kot pesnik, ne kot ornitolog. Zavedajoč se potencialnih omejitev, zaradi katerih nam družba ni nikdar priznala pravice do znanstveno raziskovalnega dela (z državo se bo treba o tem šele pričeti pogajati), si nisem nikdar prizadeval iz društvenega glasila napraviti znanstveno revijo. Pač pa sem vse svoje moči, temelječe na zaupanju v ustvarjalno sposobnost opazovalcev ptic, zastavil za to, da bi *Trstničar* (*Acrocephalus*) postal favnistična revija par excellence. Kajti prepričan sem bil, da je favnistika predvsem veliko več kot statistika. Gole beležke oblači v svilo in brokat, v žlahtne cunje domišljije. Ker pa je takšno doživljajsko spremljanje verističnih dogodkov za obdukcioniste v favnistiki le balast, prihaja v zadnjem času do očiščevalnih pretresov v naši najbolj srčni rubriki *Iz ornitološke beležnice*. Mislim, da je spraševanje o tem, kaj da bo s to pernato garderobo v prihodnje, spodbudno, da pa je strah zanjo povsem odveč. Molji je namreč zanesljivo ne bodo požrli. V tem je neizmerna prednost besed pred mehovi, srčnosti pred razumom.

Nad končno podobo vsake številke, ne nad njenim nastajanjem, bolj nad okvirom in razstavnim prostorom kot nad samo sliko, je dosedaj bedel uredniški svet revije, za kar se mu ob tej priložnosti (tudi njemu je namreč mandat potekel) najlepše zahvaljujem. Na skupščini bo izvoljen nov uredniški svet, izvršni odbor pa je že zdaj oblikoval nov operativni organ, uredniški odbor, ki ga sestavljajo, poleg glavnega urednika in njegovega pomočnika, še tehnični urednik ter urednika fotografije in risbe. Vsi se nadejamo, da bo takšno ekspertno moštvo kos visoko zastavljenim nalogam tako v vsebinskem kot oblikovnem pogledu, predvsem pa, da bo zmoglo uresničiti na novo načrtovano dinamiko izhajanja. Ali pa bo dvomesečnik tudi res dvomesečnik, bo odvisno predvsem od Ministrstva za znanost, ki je zadnji dve leti prispevalo kar dve tretjini vseh za izhajanje potrebnih sredstev.

Iztok Geister

Prispevek k poznavanju avifavne Zbiljskega in Trbojskega akumulacijskega jezera na reki Savi

Avifauna of Zbilje and Trboje Reservoirs on the River Sava

Peter TRONTELJ

UVOD

Relativno veliki vodni površini Zbiljskega in Trbojskega jezera sta nov krajinski element v Ljubljanski kotlini. Sta tudi hitro spreminjajoča se ekosistema, ki dajeta življenjski prostor in hrano mnogim vrstam vodnih ptic. Akumulacijsko jezero ni nadomestilo za naravo, ki je bila uničena s potopitvijo, deluje pa kompenzirajoče v pokrajini, kjer je vse manj naravnih močvirij, poplavnih površin in rečnih mrtvic. Tako so se lahko v tem delu Slovenije ohranile nekatere vrste ptic, druge so prišle na novo. Umetni jezera jim dajeta zatočišče in hrano, redkejšim celo gnezdišče. Te ptice in njihovo povezanost z okoljem želim predstaviti v pričujočem članku. Poleg tega naj bi delo rabilo za primerjavo in dopolnilo k mnogim podobnim delom o pticah vodnih biotopov v Sloveniji in kot osnova za raziskave na načrtovanih novih savskih akumulacijskih jezerih, katerih jezovi so deloma že v gradnji.

Zbiljsko in Trbojsko jezero sta privlačna izletna cilja mnogih ljubljanskih in gorenjskih ornitologov, ki so s svojimi opazovanji prispevali k popolnejši sliki o tukajšnji avifauni. Za prijazno odstopljene podatke se lepo zahvaljujem Iz-toku Geistru, Tomažu Jančarju, Borutu

Rubiniču, Andreju Sovincu in Alu Vre-zcu.

METODA DELA

Podatke sem sistematično zbiral od novembra 1988 do decembra 1991 prek celega leta. V tem času je bilo opravljenih 98 ekskurzij, od tega 66 na Zbiljsko jezero. Popisi so bili opravljeni v 29 dekadah od skupno 37, kolikor jih ima eno leto. Ptice sem štel z obale, vedno z istih točk. Pri vrstah, ki so bile v omenjenem obdobju opazovane manj kot trikrat, sem upošteval tudi starejše podatke, kolikor obstajajo.

OPIS PODROČJA

Jezera sta zaježitvi Save med Kranjem in Medvodami in pripadata predalp-skemu biogeografskemu območju (Matvejev, Puncer 1989). Ležita na spodnjem koncu sotesk, ki ju je Sava vrezala v svoje konglomeratne nanose. Poleg samih jezer sega počasi tekoča zajezena voda še nekaj kilometrov proti toku v potopljeni soteski. Zračna razdalja med jezera je približno 4,5 km, za ptice le nekaj minut letenja. Majhna medsebojna oddaljenost je za ptice po-

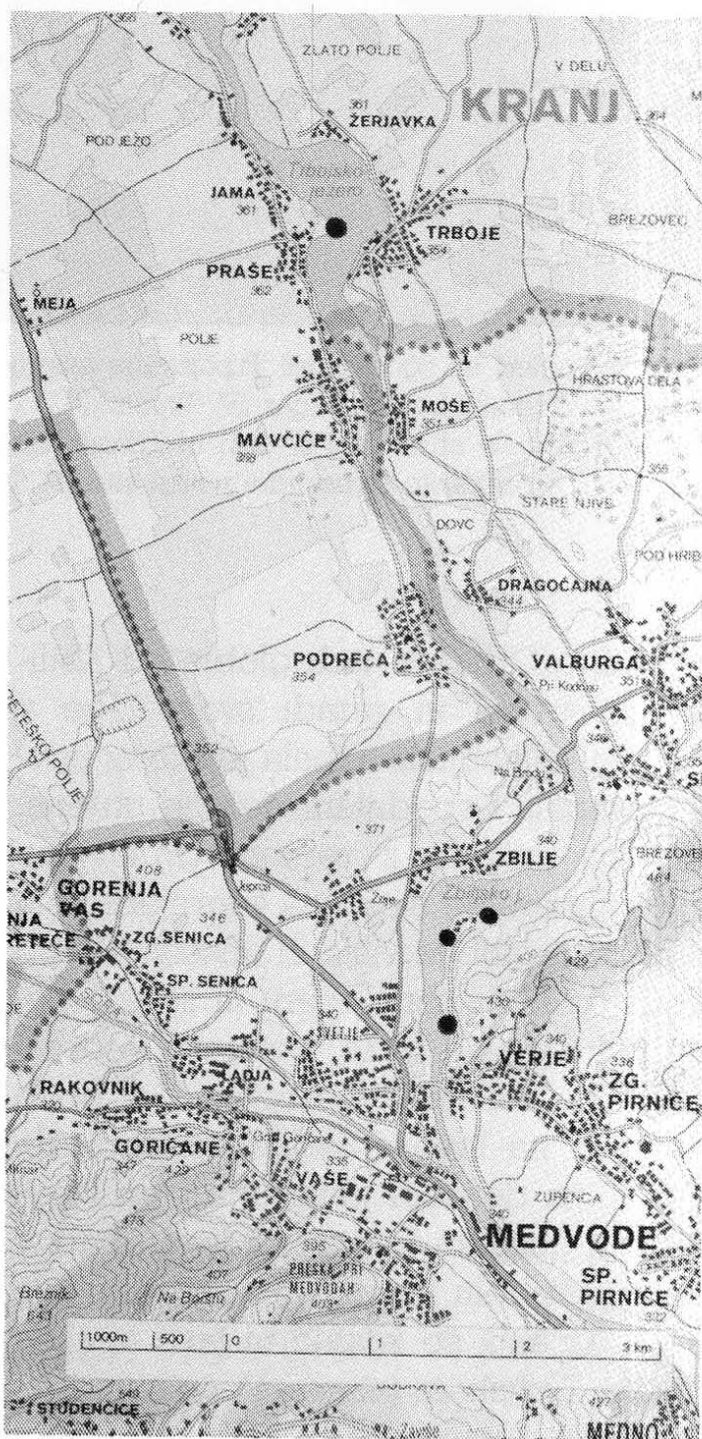
zitivna, saj se ob motnjah lahko umaknejo z enega na drugo jezero.

Od klimatskih dejavnikov naj omenim toplotni obrat, značilnost Ljubljanske kotline, ki pogosto povzroči nižje zimske temperature od okoliških. Posebnost za obdobje raziskav so bile zime skoraj brez snega. Trbojsko jezero je, zlasti januarja, nekajkrat v celoti zamrznilo, medtem ko je na Zbiljskem jezeru zamrznilo največ 20 % vodne površine ob obali.

ZBILJSKO JEZERO, ki je nastalo z zaježitvijo Save v začetku 50. let, zavzema približno 47 ha površine. Na desni obali leži vas Zbilje s čolnarno in utrjeno obalo, na levi je zaselek počitniških hišic in 464 m visok hrib Brezovec, ki jezero zapira proti vzhodu. Obala je strma in v glavnem porasla z mešanim gozdom. Pasu emerzne vegetacije ni, izvzemši nekaj m² rogoza na zgornji levi obali. Ponekod se nad vodo dvigujejo nad 10 m visoke konglomeratne stene, polne lukenj in spodmolov. Z leti so se v jezeru nakopičile ogromne količine mulja in drugih rečnih naplavin, ki sedaj oblikujejo obsežne plitvine, ob nizkem stanju vode vidne kot otoki mulja in vodnih rastlin. Zasipanje jezera skupaj s kopičenjem hranilnih snovi prispeva k procesu eutrofizacije. Zlasti na plitvejših delih so večje površine gostega vodnega rastlinja, kot je vodna kuga in dristavec, ki bogatijo vodo s kisikom in dajejo hrano in zavetje množici nevretenčarjev. Tu in v muljastem dnu mrgoli raznih polžev, maloščetincev, rakov, žuželk in njihovih ličink. Ti skupaj z rastlinami sestavljajo prehrambeno osnovo

za živali na koncu prehranjevalnih verig: ribe in ptice. Ribe, najpogostejše so šarenka, ščuka, klen, rdečeočka in podust, so hrana ribojedim vrstam ptic.

TRBOJSKO JEZERO je mlajše, nastalo je leta 1986. Njegova površina meri

Slika 1: Geografski položaj obeh jezer z označnimi opazovalnimi točkami

Figure 1: Geographical position of both reservoirs with marked observation spots

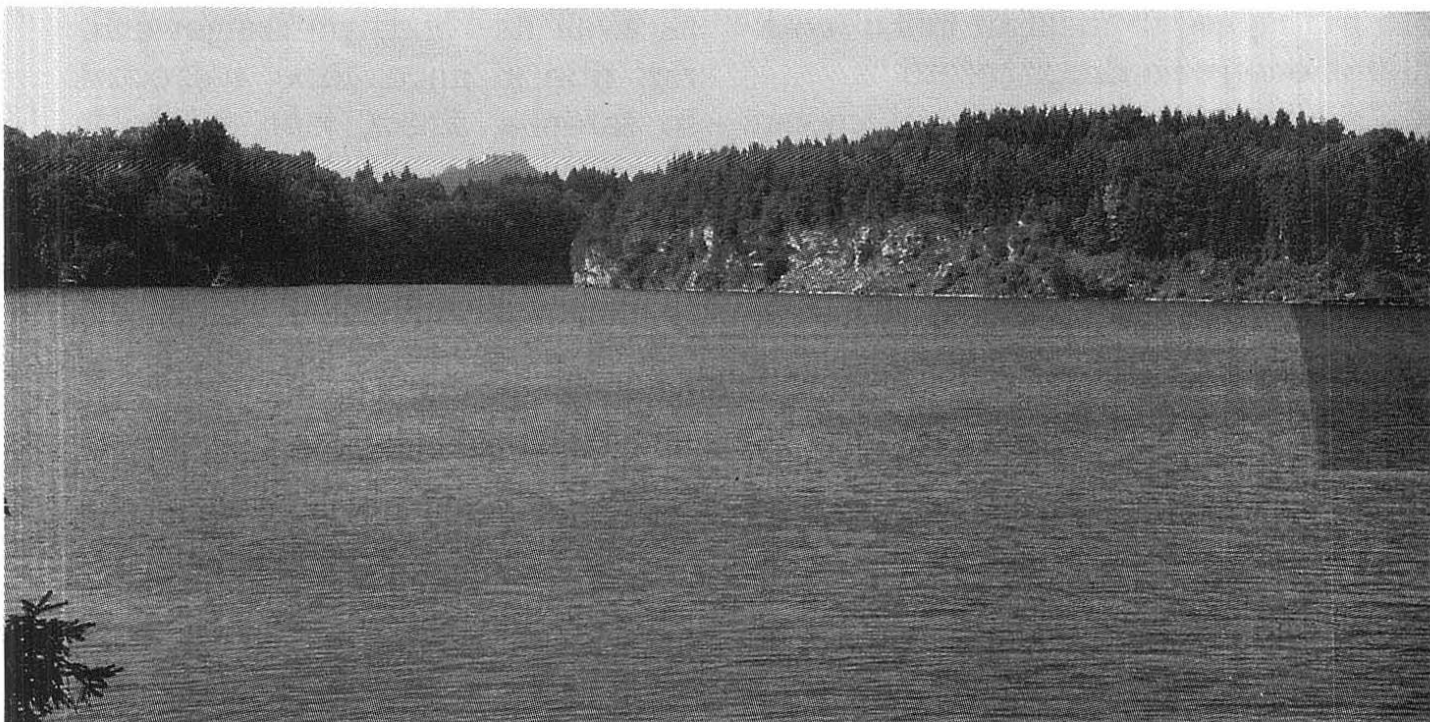

Foto 1: Pogled na zgornji del Trbojskega jezera. V ozadju so vidne konglomeratne stene, v katerih je verjetno gnezdil veliki žagar (P. Trontelj)

Photo 1: A view at the upper part of Trboje Reservoir. In the background some conglomerate walls are seen, a probable Goosander's nest site (P. Trontelj)

približno 65 ha. Je tudi globlje od Zbiljskega jezera in zaradi svoje lege v ravnini bolj odprto. Obala je skoraj povsod strma, v spodnjem delu je utrjena, drugod porasla z redkim grmovjem. Konglomeratne stene na zgornjem delu jezera so globlje višje in obsežnejše od tistih na Zbiljskem jezeru in segajo ponekod prav do vode. Emerzne vegetacije ni. Naselja ga obdajajo z obeh bregov: na levem Žerjavka, Trboje in Moše, na desnem Jama, Praše in Mavčiče. Z gozdom je porasla leva obala v zgornjem delu jezera. Proces zasipanja in zaraščanja še zdaleč ni tako opazen kot na Zbiljskem jezeru. Vendar tudi tu organsko in anorgansko onesnažena Sava prinaša velike količine hranilnih snovi, ki se v jezeru kopičijo in ga bogatijo s hrano.

REZULTATI

Obravnavane so vrste, opazovane na Zbiljskem in Trbojskem jezeru. Večina podatkov je avtorjevih, podatki drugih opazovalcev so navedeni z inicialkami, podatki iz literature z navedbo vira. Pojme »zelo redek«, »redk« in »občasen« sem uporabljal po presoji in ne pomenijo določenega razreda frekvence. Pojem »reden« označuje večkratna ponavljajoča se opazovanja v določenih fenofazah. Dekadni višek pomeni najvišje število ugotovljenih osebkov neke vrste v določeni dekadi enega leta.

Razlaga okrajšav

a) imena opazovalcev: IG = Iztok Geister, TJ = Tomaž Jančar, BR = Borut Rubinič, AS = Andrej Sovinc, AV = Al Vrezec

b) krajevna imena: Z. j. = Zbiljsko jezero, T. j. = Trbojsko jezero

c) ostalo: ad. = odrasel, juv. = mlado-sten, ex. = osebek

RDEČEGRLI SLAPNIK *Gavia stellata*

2. 1. 1991 Z. j. 1 ex. (TJ)

7. 1. 1991 T. j. 1 ex.

28. 11. 1991 Z. j. 1 ex.

POLARNI SLAPNIK *Gavia arctica*

7. 1. 1991 T. j. 1 ex.

18. 4. 1991 Z. j. 1 ex.

18. 4. 1991 T. j. 5 ex (3 v letnem perju)

16. 10. 1991 T. j. 1 ex.

28. 11. 1991 T. j. 3 ex.

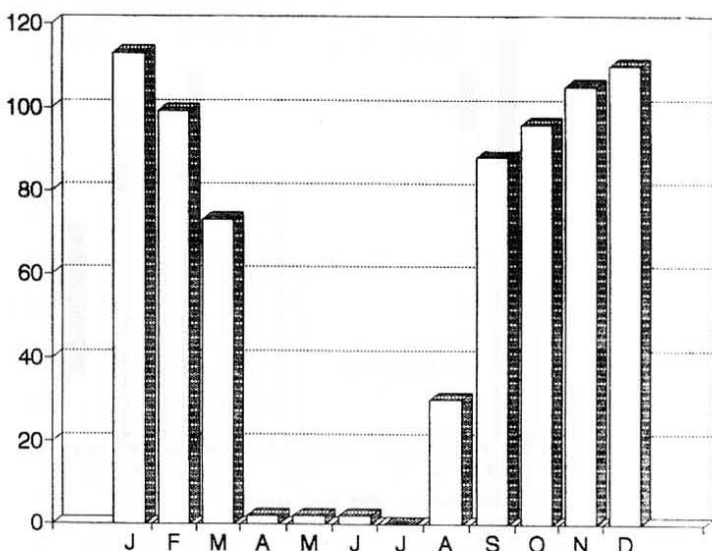
12. 12. 1991 T. j. 1 ex.

V preteklem letu se je pojavljal kot zimski gost in preletnik, večinoma na T. j. 12. 12. 1991 je bilo T. j. popolnoma zamrznjeno, le nekaj m² vodne površine je s stalnim plavanjem vzdrževal nezamrznjenih polarni slapnik. Pri tem se je tudi potapljal in se kruleče oglašal.

MALI PONIREK *Tachybaptus ruficollis*

Reden prezimovalec, možen gnezdi-lec. Zadrževanje v paru v aprilu, maju in juniju nakazuje možnost gnezditve. Kolikor je do gnezdenja res prišlo, je gnezdo verjetno propadlo zaradi velikih nihanj vodne gladine, kot se to redno dogaja pri čopastih ponirkih. Najbližji znani gnezdišči, oddaljeni slabe 3 km, sta gramoznica pri Retečah na zahodu in mlake pri Hrašah na vzhodu.

Število malih ponirkov na Z. j. začne naraščati v avgustu in proti koncu me-seca doseže okoli 70 v glavnem golečih

Sl. 2: Mali ponirek – srednje mesečne vrednosti na Zbiljskem jezeru 1988–1991

Fig. 2: Little Grebe – mean monthly counts at Zbilje Reservoir 1988–1991

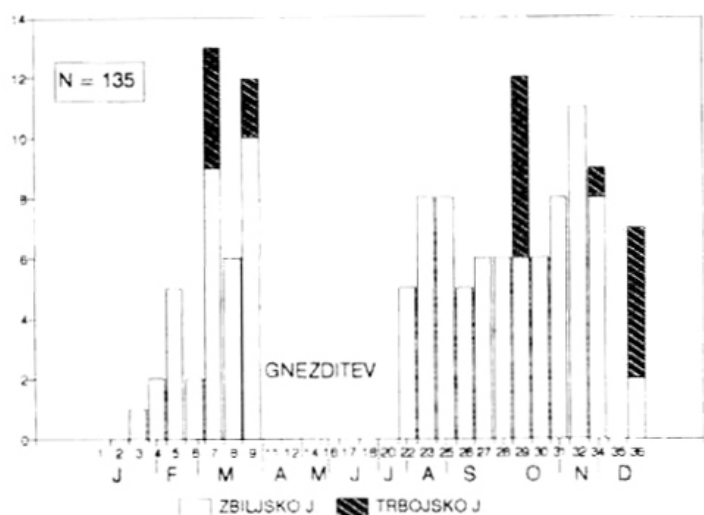
se osebkov. V septembru že doseže 80–90 % števila prezimovajočih ptic, le da so bolj razpršene. Številčni vrh je v decembru in januarju, ko se na Z. j. zadržuje tudi do 150 malih ponirkov. Zlasti ob hudem mrazu se radi združujejo v skupine po več 10 ptic, ki se zadržujejo nad plitvinami z bogatim vodnim rastlinjem. Število začne vidno upadati v drugi polovici marca, ko je pregoljenih (v letnem perju) že okrog 50 % ptic.

Na T. j. se pojavlja bistveno redkeje in v manjšem številu. Pozimi je le naključen gost.

53 opazovanj (47 na Z. j.) skupaj 4072 ex.

ČOPASTI PONIREK *Podiceps cristatus*

Reden gnezdilec, prezimovalec in preletnik. Na Z. j. gnezdi vsaj od leta 1988. Na T. j. gnezdenje ni potrjeno, leta 1990 bi bilo glede na zadrževanje v gnezditvenem obdobju in vedenje (dvorjenje) možno. Žal so se vse gnezdi-

Sl. 3: Čopasti ponirek – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 3: Great Crested Grebe – sum of decade peaks 1988–1991

tve končale neuspešno, tako da se mladiči niso nikoli izvalili. Kriva so velika nihanja stanja vode in pomanjkljive možnosti za namestitve gnezda. Večina gnezd je bila pritrjenih na veje dreves, visečih v vodo. Pri znižanju gladine so ta gnezda obvisela v zraku in se sesula. Gnezda, narejena na plitvinah ob nizkem stanju vode, je visoka voda kratko malo odnesla. Gnezdi, zgrajeni na debelejših vodoravnih deblih v vodi rastočih vrh, sta se sesuli, ko sta ob znižanju gladine nasledili. Prvo intenzivnejše dvorjenje sem opazoval v marcu, npr. 11. 3. 1990, medtem ko konec marca (29. 3. 1991) že gradijo gnezdo. 11. 5. 1990 sem našel gnezdo z enim nepokritim jajcem, stari ptici v neposredni bližini. Čopasti ponirki vse poletje popravljajo in gradijo gnezda, ki pa sproti propadajo. Tako sem 10. 7. 1990 opazoval dograjevanje gnezda, ki mu je sledila kopulacija. Kljub neugodnim pogojem za gnezdenje število gnezdečih čopastih ponirkov narašča:

leto:	1988	1989	1990	1991
št. gnezdečih parov:	1	1	3-4	3

Tabela 2: Gnezdenje čopastega ponirka
Table 2: Breeding of the Great Crested Grebe

Poleg gnezdečih se zadnji dve sezoni zadržujeta na Z. j. še 1–2 negnezdeča para.

Prezimuje v majhnem številu, v decembru in januarju neredno. Velika nihanja v številčnosti in prisotnost mladostnih primerkov dokazujejo, da ne gre za tukajšnje gnezdilce. Ti pridejo skupaj s preletniki konec februarja in v marcu. Novembrski vrh pripisujem zimskim pribežnikom. 25. 12. 1990 sem na T. j. opazoval pristanek 4 osebkov (med njimi sta bila dva mladostna), ki so prileteli iz smeri Z. j. Vzrok sem kmalu odkril: Na Z. j. so čolnarili športni ribiči in kajakaši.

51 opazovanj (43 na Z. j.) skupaj 233 ex.

RJAVOVRATI PONIREK *Podiceps griseigena*

24. 12. 1988 Z. j. 1 ex.

11. 8. 1990 Z. j. 1 ad.

ČRNOGRILI PONIREK *Podiceps nigricollis*

14. 1. 1984 Z. j. 4 ex. (IG)

12. 4. 1991 T. j. 3 ex. (v letnem perju)

25. 4. 1991 T. j. 3 ex. (v letnem perju)

VELIKI KORMORAN *Phalacrocorax carbo*

Vsako leto se pojavlja kot zimski gost in na spomladanskem preletu, izje-

moma jeseni. Opazovanja med 23. 9. (90) in 28. 4. (89). Ob močnem sneženju se je 19. 3. 1989 na Z. j. zadrževalo kar 76 svatbeno obarvanih (podvrsta *sinensis*) kormoranov.

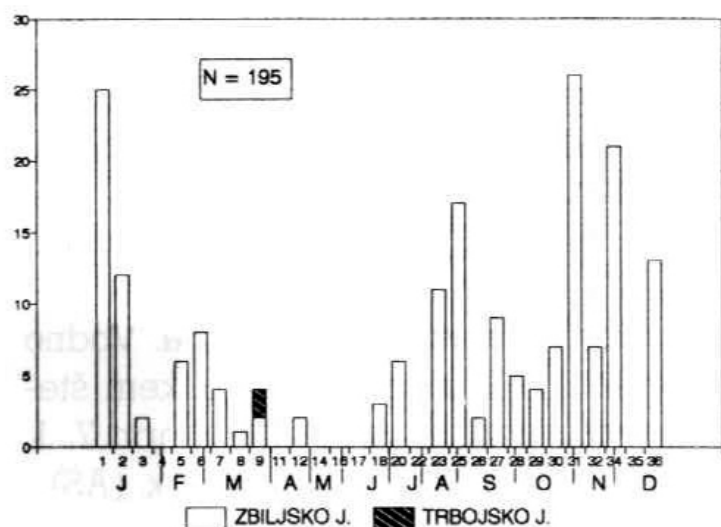
10 opazovanj (8 na Z. j.) skupaj 133 ex.

SIVA ČAPLJA *Ardea cinerea*

Celoleten gost, skoraj izključno na Z. j. V maju ni bila opazovana. Fenogram kaže porast številčnosti po gnezditvi v avgustu in septembru ter številčno močnejšo zastopanost na prezimovanju. Dekadni višek 17 ex. je bil dosežen 9. 1. 1991 in 28. 11. 1991, 16 ex. pa 1. 11. 1990. V bližnji okolici Z. j. je še nekaj lokalitet, na katerih se siva čaplja redno pojavlja in umika ob motnjah. Od tod velika nihanja v številu.

Sive čaplje se zadržujejo večinoma na levi, severovzhodni obali, kjer dokaj neopazne sedijo na nekaj visokih smrekah. Ob nižjem stanju vode tudi lovijo na plitvinah.

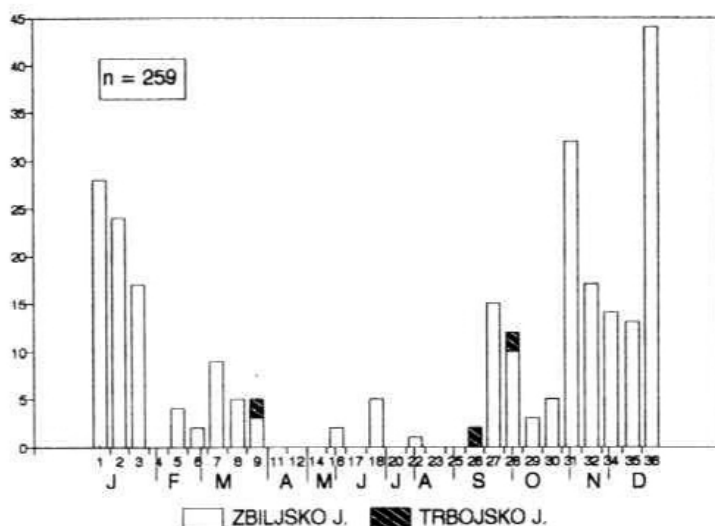
36 opazovanj (35 na Z. j.) skupaj 224 ex.

Sl. 4: Siva čaplja – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 4: Grey Heron – sum of decade peaks 1988–1991

LABOD GRBEC *Cygnus olor*

Sl. 5: Labod grbec – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 5: Mute Swan – sum of decade peaks 1988–1991

Reden prezimovalec in preletnik, na T. j. le redek preletnik. Ptice, opazovane v juniju, so bili spolno nezreli klateži. Število prezimovajočih labodov se je povečalo v zadnjih dveh zimah, ko se jih na Z. j. zadržuje okrog 15, največ, 26, pa jih je bilo 20. 12. 1991 (AV). Opazna je izrazita preferenca za Z. j., kjer najdejo na plitvinah obilico lahko dostopne hrane, ki jo dosežejo s svojim dolgim vratom. Občasno so med labodi tudi napol udomačene ptice, ki ne kažejo strahu pred človekom in se pustijo krmiti.

40 opazovanj (37 na Z. j.) skupaj 343 ex.

SIVA GOS *Anser anser*

17. 1. 1991 Z. j. 27 ex.

Gosi so na jezeru le počivale.

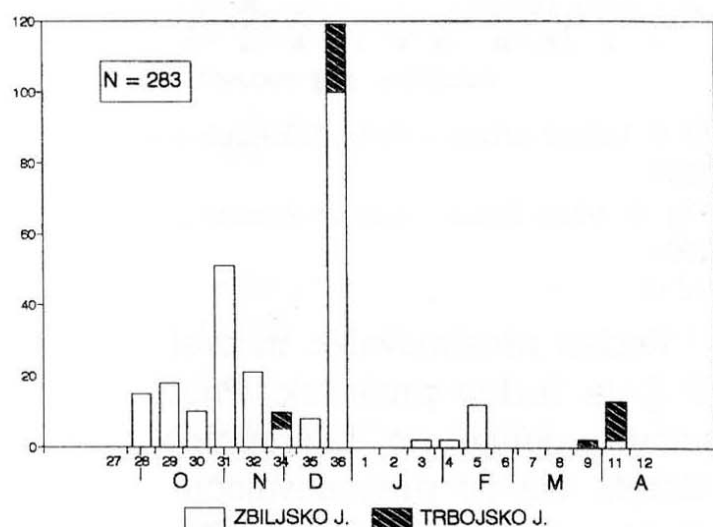
RJASTA GOS *Tadorna ferruginea*

17. 3. 1984 Z. j. 1 ex. (MATVEJEV 1984) Prvo opazovanje v Sloveniji.

ŽVIŽGAVKA *Anas penelope*

Reden prezimovalec in preletnik. Na T. j. se pojavlja le kot občasen gost pozimi in na spomladanskem preletu. Opazovanja od 2. 10. (91) do 17. 4. (90). Iz fenograma bodeta v oči vrhova 5. 11. 1991 – 50 ex. (BR) in 20. 12. 1991 – 90 ex. (AV), oba na Z. j.

26 opazovanj (22 na Z. j.) skupaj 326 ex.

Sl. 6: Žvižgavka – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 6: Wigeon – sum of decade peaks 1988–1991

KONOPNICA *Anas strepera*

Od januarja 1991 se v manjšem številu redno pojavlja na prezimovanju in preletu. Do tedaj o tej vrsti ni bilo podatkov. Opazovanja so bila med 20. 10. in 11. 3. Porast števila opazovanj se časovno ujema s pogostejšim pojavljanjem konopnice drugod v Ljubljanski kotlini in na Gorenjskem (Ljubljansko barje, Blejsko jezero).

12 opazovanj (11 na Z. j.) skupaj 51 ex.

KREHELJC *Anas crecca*

13. 1. 1989 Z. j. 9 ex.

11. 3. 1991 T. j. 2 ex.

REGLJA *Anas querquedula*

Redno se pojavlja na spomladanskem preletu, včasih tudi v večjem številu, npr. 48 ex. 17. 4. 1990 na Z. j. Opazovanja med 11. 3. (91) in 20. 5. (90). Reglje, ki sem jih opazoval pri hranjenju, so pobirale hrano na vodni površini ali tik pod njo in se pri tem sukale okoli svoje osi.

11 opazovanj (7 na Z. j.) skupaj 126 ex.

MLAKARICA *Anas platyrhynchos*

Redno gnezdi in prezimuje na obeh jezerih. Na Z. j. gnezdi okoli 10 samic, na T. j. najmanj 5. Na Z. j. vsako leto gnezdi nekaj ptic v umetnih gnezdilnicah, nedostopnih s kopnega. Druge gnezdeče samice opazimo šele, ko vodijo mladiče. Nekaj podatkov o gnezdenju:

28. 4. 1989 – 3 samice valijo v gnezdilnicah, Z. j.

20. 5. 1990 – 2 samici valita, 2 vodita mladiče, Z. j.

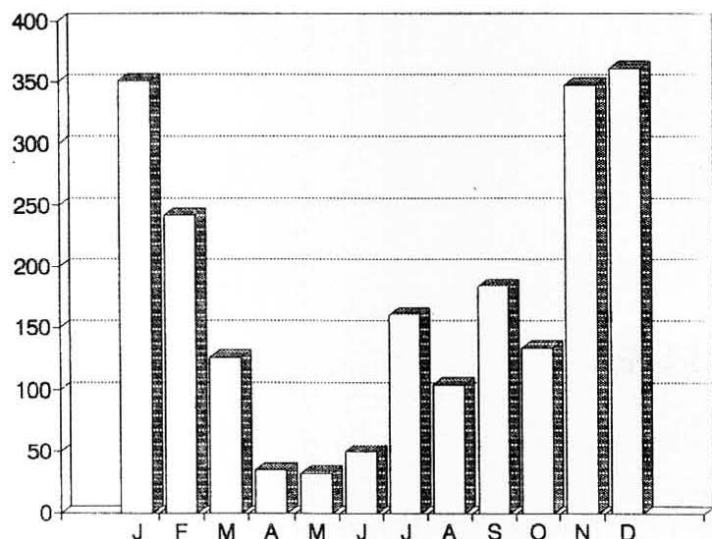
10. 7. 1990 – 3 samice vodijo mladiče, Z. j.

12. 6. 1991 – 1 samica z zelo majhnimi mladiči, T. j.

Mlakarica prezimuje na obeh jezerih, bolj konstantno na Zbiljskem, ki s svojimi plitvinami daje več in predvsem lažje dostopne hrane. Višek 400 do 450 ptic doseže tu konec decembra. Vodno površino T. j. uporablja v velikem številu v glavnem za počivališče, npr. 7. 1. 1991 420 ex. in 25. 12. 1991 600 ex. (AS).

Relativno visoko število ptic v juliju gre na račun golečih se osebkov.

83 opazovanj (58 na Z. j.) skupaj 11.871 ex.

Sl. 7: Mlakarica – srednje mesečne vrednosti na Zbiljskem in Trbojskem jezeru 1988–1991

Fig. 7: Mallard – mean monthly counts at Zbilje and Trboje Reservoirs 1988–1991

DOLGOREPA RACA *Anas acuta*

3. 3. 1989 Z. j. 2 ex. (par)

ŽLIČARICA *Anas clypeata*

28. 4. 1989 Z. j. 2 ex. (par)

17. 4. 1990 T. j. 4 ex. (1 samica, 3 samci)

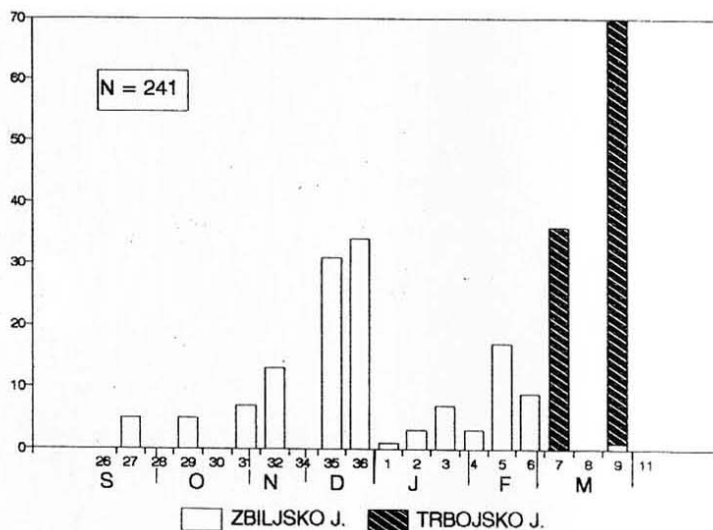
TATARSKA ŽVIŽGAVKA *Netta rufina*

7. 12. 1988 Z. j. 1 ex. (samica)

26. 1. 1991 Z. j. 1 ex. (samica) (AS)

SIVKA *Aythya ferina*

Reden prezimovalec in preletnik, na T. j. le na spomladanskem preletu. Opazovanja med 23. 9. (90) in 29. 3. (91). Številčni vrh na prezimovanju doseže decembra, npr. 12. 12. 1991 – 31 ex. Zimsko odsotnost na T. j. si, kot pri mnogih drugih vrstah, razlagam z manj ugodnimi prehranjevalnimi razmerami in dejstvom, da T. j. ob nižjih temperaturah večkrat v celoti zamrzne.

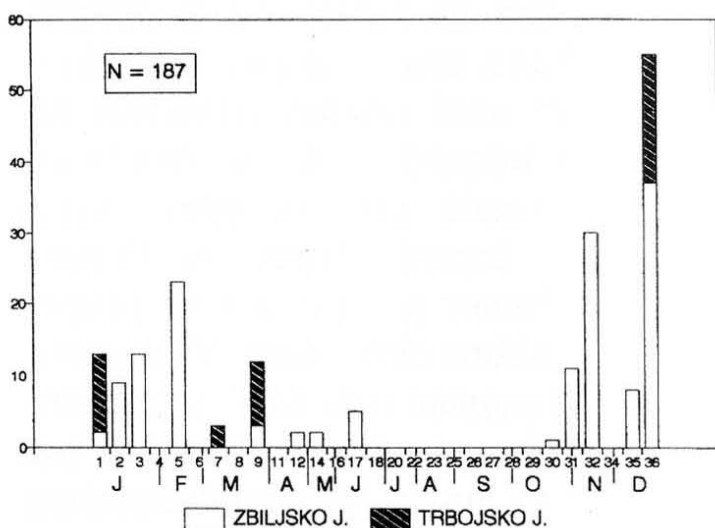
Sl. 8: Sivka – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 8: Pochard – sum of decade peaks 1988–1991

21 opazovanj (19 na Z. j.) skupaj 268 ex.

ČOPASTA ČRNICA *Aythya fuligula*

Reden prezimovalec in preletnik, poletni gost. Opazovanja od 20. 10. (91) do 20. 5. (90). Izjemo predstavlja opazovanje iz gnezditvenega obdobja 12. 6. 1991, ko sem na T. j. opazoval 4 samce

Sl. 9: Čopasta črnica – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 9: Tufted Duck – sum of decade peaks 1988–1991

in eno samico. Verjetno gre za ptice, ki so gnezstile na mlakah Agrokombinata Emona pri Hrašah, saj je zračna razdalja

Foto 2: Par čopastih ponirkov v bližini gnezda na Zbiljskem jezeru (P. Trontelj)

Photo 2: A pair of Great Crested Grebes in the vicinity of their nest at Zbilje Reservoir (P. Trontelj)

med obema jezeroma in mlakami le 3 km. Mlake, na katere me je opozoril Andrej Bibič, sva si skupaj ogledala 6. 7. 1991 in med drugim opazovala samico z 8 begavci. Tako so mlake pri Hrašah postale prvo in edino znano gnezdišče čopaste črnice na Gorenjskem, k čemer je prav gotovo prispevala tudi bližina obeh jezer. V nasprotju s sivko prezimuje tudi na T. j., verjetno zaradi svoje sposobnosti globljega potapljanja za hrano. Na spomladanskem preletu od marca do maja sem opazoval zadrževanje v parih.

29 opazovanj (23 na Z. j.) skupaj 242 ex.

ZIMSKA RACA *Clangula hyemalis*

11. 2.–11. 3. 1991 Z. j. 2 ex. (par)

Raci sta se zadrževali predvsem na spodnjem delu jezera, kjer sta se intenzivno potapljali za hrano.

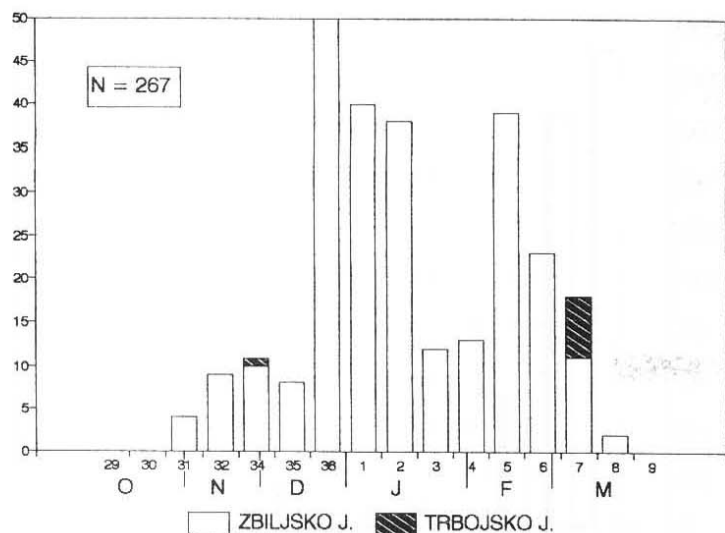
BELOLIŠKA *Melanitta fusca*

5. 12. 1988–31. 1. 1989 Z. j. 1 ex. (samica)

25. 12. 1990 Z. j. 1 ex. (samica)

ZVONEC *Bucephala clangula*

Reden prezimovalec in spomladanski preletnik na Z. j., na T. j. le občasen gost. Od vseh vrst plovcev je najbolj izrazit prezimovalec. Številčni vrh na prezimovanju doseže v decembru in januarju, npr. 25. 12. 1990 20 ex. in 7. 1. 1991 22 ex., vrh v drugi polovici februarja in začetku marca pa kaže na spomladanski prelet. V februarju sem

Sl. 10: Zvonec – vsota dekadnih viškov 1988–1991

Fig. 10: Goldeneye – sum of decade peaks 1988–1991

večkrat opazoval zadrževanje v parih in dvorjenje. Jate, opazovane pozno v marcu, so bile sestavljene izključno iz samic, od 2 do 7 ex.

35 opazovanj (33 na Z. j.) skupaj 332 ex.

MALI ŽAGAR *Mergus albellus*

20. 1. 1990 Z. j. 1 ex. (samec) (TJ)

SREDNJI ŽAGAR *Mergus serrator*

8. 3. 1987 Z. j. 3 ex. (samice) (AS)

27. 3. 1990 Z. j. 1 ex. (samec)

VELIKI ŽAGAR *Mergus merganser*

Gnezdilec na T. j., zimski gost na obeh jezerih. V juniju 1991 sem dvakrat opazoval samico, ki je vodila 6 mladičev. 5. 6. je družina prečkala jezero, pri tem se je en mladič peljal na maminem hrbtu. 12. 6. sem jih opazoval iz kanuja skupaj z A. Sovincem, ki je celotno družino tudi slikal. Mladiči so bili opaz-

Foto 3: Nov prizor na naših rekah in jezerih: samica velikega žagarja z mladiči (A. Sovinc)

Photo 3: An entirely new scene on our rivers and lakes: female Goosander with her chicks (A. Sovinc)

no večji kot pred tednom dni. Predvidevam, da je veliki žagar gnezdil v eni izmed brezštevilnih lukenj v konglomeratnih stenah, dvigajočih se nad jezerom. Pred letom 1991 je bil veliki žagar opazovan samo pozimi, nikoli v času gnezdenja.

Na prezimovanju je približno enako zastopan na obeh jezerih, saj mu glede prehrane ustrezata obe. 26. 2. 1989 je par splašen zapustil Z. j. v smeri proti severu, pol ure kasneje pa sem ptici opazoval na T. j.

8 opazovanj (3 na Z. j.) skupaj 27 ex.

RIBJI OREL *Pandion haliaetus*

29. 3. 1991 Z. j. 1 ex.

Opazoval sem ga pri hranjenju z ribo na visoki smreki na vzhodni obali jezera.

ZELENONOGA TUKALICA *Gallinula chloropus*

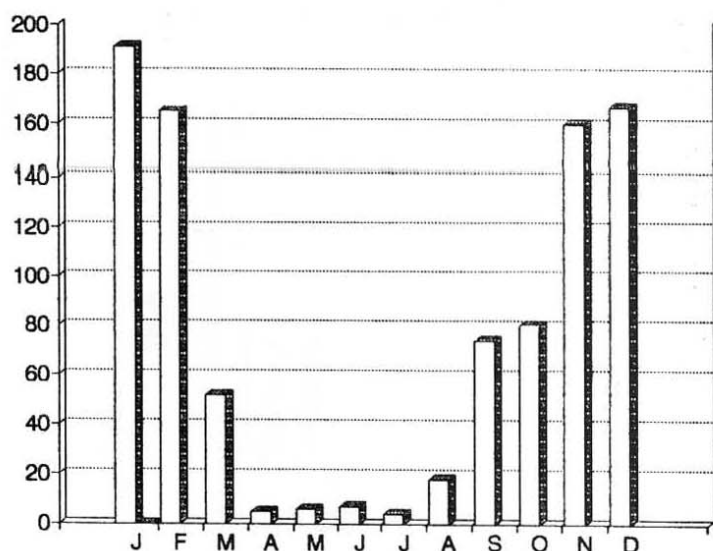
24. 12. 1988 Z. j. 2 ex.

12. 4. 1991 Z. j. 1 ex. (najdena mrtva)

12. 11. 1991 Z. j. 1 ex. (BR)

ČRNA LISKA *Fulica atra*

Redno gnezdi in prezimuje na Z. j., na T. j. še ni bila nikoli opažena. V letih 1989 in 1990 je gnezdil 1 par, leta 1991 pa 2 para. Vsa odkrita gnezda so bila pritrjena na starih vrbah, rastočih v vodi. V nasprotju s čopastimi ponirki liska gnezdi uspešno, saj njeno višje in čvrstejše gnezdo ni tako občutljivo za nihanja vodne gladine. Leta 1990 in 1991 sem opazoval družini s po 3 mladiči.

Sl. 11: Črna liska – srednje mesečne vrednosti na Zbiljskem jezeru 1988–1991

Fig. 11: Coot – mean monthly counts at Zbilje Reservoir 1988–1991

Fenogram kaže izrazito prezimovalno dinamiko: Visoko število ptic v obdobju od novembra do februarja z viškom v januarju (npr. 7. 1. 1991 215 ex.) ter obdobje jesenskega priseljevanja in spomladanskega odseljevanja brez opaznejših preletnih viškov. Precej drugačno prezimovalno-preletno dinamiko kaže Škocjanski zaliv, do nedavnega najpomembnejše prezimovališče črne liske v Sloveniji (Škornik 1987), z izrazitim vrhom v prvi polovici marca zaradi spomladanskega preleta.

Zanimiva je njena popolna odsotnost s T. j., saj je znana kot zelo prilagodljiva vrsta.

53 opazovanj skupaj 5205 ex.

MALI MARTINEC *Actitis hypoleucos*

28. 4. 1988 Z. j. 1 ex.

15. 7. 1990 Z. j. 8 ex. (AS)

11. 8. 1990 Z. j. 1 ex.

MALI GALEB *Larus minutus*

31. 10. 1988 Z. j. 1 ex.

18. 4. 1991 T. j. 2 ex.

16. 11. 1991 Z. j. 3 ex. (izlet DOPPS)

REČNI GALEB *Larus ridibundus*

Reden preletnik in občasen zimski gost. Na T. j. se pojavlja včasih v večjem številu, npr. 11. 3. 1991 132 ex. in 28. 11. 200 ex., na Z. j. nikoli več kot 2 ex.

10 opazovanj (5 na Z. j.) skupaj 443 ex.

SIVI GALEB *Larus canus*

25. 11. 1990 Z. j. 1 ad.

7. 1. 1991 T. j. 2 ex.

11. 3. 1991 T. j. 1 ex.

12. 6. 1991 T. j. 1 ad.

22. 12. 1991 Z. j. 18 ex. (BR)

RUMENONOGI GALEB

Larus cachinnans

6. 6. 1990 Z. j. 1 ad.

25. 4. 1991 T. j. 2 ad.

5. 6. 1991 T. j. 1 ad.

12. 6. 1991 T. j. 1 ad.

Poleg navedenih obstajajo še 4 opazovanja »srebrnih« galebov, pri katerih še nisem bil pozoren na vrsto, ali pa te enostavno ni bilo mogoče določiti.

ČRNA ČIGRA *Chlidonias niger*

28. 4. 1989 Z. j. 35 ex.

6. 6. 1990 Z. j. 9 ex.

5. 6. 1991 Z. j. 2 ex.

2. 10. 1991 Z. j. 1 ex. (v zimskem perju)

BELOPERUTA ČIGRA

Chlidonias leucopterus

6. 6. 1990 Z. j. 1 ex.

VODOMEČ *Alcedo atthis*

31. 10. 1981 Z. j. 2 ex.

16. 10. 1982 Z. j. 1 ex.

KMEČKA LASTOVKA *Hirundo rustica*

Prehranjevalni gost na obeh jezerih, kjer nad vodo lovi žuželke. Najštevilčnejša je na spomladanskem preletu, npr. 18. 4. 1991 200 ex. na Z. j. in pred jesensko selitvijo, npr. 2. 9. 1990 100 ex. na Z. j.

MESTNA LASTOVKA *Delichon urbica*

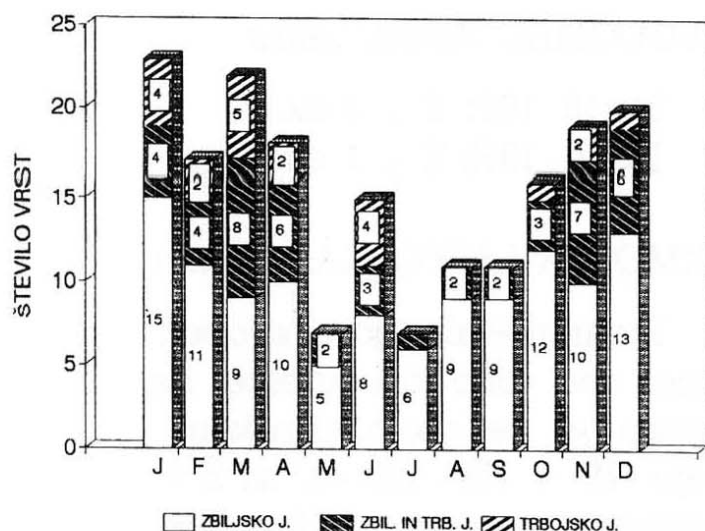
Zanjo velja enako kot za prejšnjo vrsto, le da je bila redkeje opazovana.

SIVA PASTIRICA *Motacilla cinerea*

Vse leto se pojavlja na obrežju obeh jezer. Ob Z. j., verjetno pa tudi ob T. j. gnezdi v majhnem številu (1-2 para).

RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

V času od njunega nastanka do decembra 1991 je bilo na Zbiljskem in Trbojskem jezeru opaženih 41 vrst ptic, ki so ekološko vezane na jezera ali njun obrežni pas. Kmečko in mestno lastovko uvrščam mednje zaradi njune prehranjevalne odvisnosti. 16 vrst (39 %) je bilo opaženih izključno na Zbiljskem jezeru, medtem ko so bile vse vrste, opazovane na Trbojskem jezeru, registrirane tudi na Zbiljskem. K temu je delno prispevala boljša raziskanost slednjega, v glavnem pa za večino vrst ugodnejše razmere za prehranjevanje in počitek. To velja predvsem za herbi-

Sl. 12: Letni potek pojavljanja vrst na Zbiljskem in Trbojskem jezeru

Fig. 12: Annual appearance of species at Zbilje and Trboje Reservoirs

vorne in omnivorne vrste, ki se ne potaplajo globoko, oziroma pri hranjenju potopijo le glavo in vrat (labod grbec, race iz rodu *Anas*, črna liska). Za malega ponirka, ki lovi nevretenčarje in majhne ribe v plitki vodi, je Zbiljsko jezero zaradi svojih obsežnih, s hrano

bogatih plitvin idealno prezimovališče. Siva čaplja lahko lovi le v plitvi vodi, kakršno najde v zgornjem delu Zbiljskega jezera, še posebno ob nizkem stanju vode. Trbojsko jezero s svojo večjo in bolj odprto vodno površino privablja večje jate galebov ter plovcev, ki jo izkoristijo za počitek na preletu.

Jezeri obravnavam kot celoto, saj vsaj pri nekaterih vrstah prihaja do migracij med njima. Ribojede vrste (slapniki, čopasti ponirek, kormoran, veliki žagar), ki jim glede prehrane ustrezata obe jezera, so bile v nekaj dneh opazovane najprej na enem, potem na drugem jezeru. Na razmeroma ozkem Zbiljskem jezeru pogosto prihaja do motenj s kopnega ali vode (lovci, ribiči, veslačji) in takrat je za ptice zelo ugodno, da se lahko umaknejo na bližnje Trbojsko jezero.

Rang vrst Rang of species	$\bar{n}$	D [%]	$\emptyset$ biomasa [kg]	delež biomase (%) biomass [percentage]	Rang vrst Rang of species
<i>Anas platyrhynchos</i>	356	49	401	48	<i>Anas platyrhynchos</i>
<i>Fulica atra</i>	179	25	220	26	<i>Cygnus olor</i>
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	112	16	143	17	<i>Fulica atra</i>
<i>Cygnus olor</i>	16	2	27	3	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
<i>Anas penelope</i>	16	2	12	1,5	<i>Anas penelope</i>
<i>Bucephala clangula</i>	12	2	11	1	<i>Ardea cinerea</i>
<i>Aythya ferina</i>	10	1	9	1	<i>Bucephala clangula</i>
<i>Aythya fuligula</i>	8	1	8	1	<i>Aythya ferina</i>
<i>Ardea cinerea</i>	7	1	6	1	<i>Aythya fuligula</i>
<i>Anas strepera</i>	5	1	4	0,5	<i>Anas strepera</i>
Skupaj	721	100	841	100	Skupaj

Tabela 1: Pregled 10 po številčnosti in biomasii najpomembnejših redno prezimovajočih vrst na Zbiljskem jezeru; $\bar{n}$ = povprečno št. prezimovajočih (dec.-jan.) osebkov, D = dominantnost, $\emptyset$ = povprečno; podatke o teži ptic sem v glavnem povzel po Berndt, Meise (1962).

Table 1: Survey of the 10 most significant regular wintering species in respect of their numbers and biomass at Zbilje Reservoir; $\bar{n}$ = average number of wintering individuals (Dec. to Jan.), D = dominance, $\emptyset$ = average; figures concerning weight of birds are as per Berndt, Meise (1962).

Čeprav na jezerih gnezdi le 6 vrst, njun pomen kot gnezdišče ni majhen:

1. Zbiljsko jezero je edino gnezdišče čopastega ponirka na Gorenjskem.

2. Njuna bližina je verjetno privabila čopaste črnice, da gnezdiijo na mlaki pri Hrašah, prav tako edinem gnezdišču na Gorenjskem.

3. Uspešna gnezditve velikega žagarja leta 1991 je prva in edina znana gnezditve te vrste v Sloveniji.

Prek cele zime nezamrznjeno Zbiljsko jezero sodi med najpomembnejša stalna prezimovališča za mnoge vrste v Sloveniji:

1. Je z veliko prednostjo najpomembnejše prezimovališče za malega ponirka v Sloveniji, saj redno prezimuje 100 do 150 malih ponirkov.

2. Je najpomembnejše prezimovališče za laboda grbca; zadnji dve zimi prezimuje 15 do 20 in več ptic.

3. Je eno pomembnejših stalnih prezimovališč za žvižgavko v celinski Sloveniji.

4. Z uničenjem Škocjanskega zaliva, superiornega prezimovališča črne liske na Obali, je narastel pomen Zbiljskega jezera. S 150 do 200 redno prezimovajočimi liskami se uvršča v red velikosti Štajerskih akumulacijskih jezer.

Med pomembnejša za slovensko avifaunistiko spadajo opazovanja rjaste gosi (MATVEJEV 1984), tatarske žvižgavke, zimske race in beloliske.

Glede na izkušnje iz podobnih habitatov sem presenečen nad popolno odsotnostjo čiger iz rodu *Sterna*, posebno ker le 10 km navzdol ob Savi navadna čigra velja za rednega spomladanskega preletnika (ŠERE 1982).

NARAVOVARSTVENA PROBLEMATIKA

Največjo nevšečnost za ptice gnezditke v gnezditvenem obdobju povzročajo velika nihanja v stanju vode. V pomoč bi jim bili posebni otočki ali splavi, katerih namestitvev je že v poskusni fazi. Grožnjo predstavljajo načrti o širjenju rekreacijskih con in (tudi motoriziranega) vodnega športa.

V času jesenskega preleta in prezimovanja ptice resno ogrožajo lovci, ki občasno s čolni prirejajo množične pokole vseh vrst ptic, ki jim pridejo predcevi. Po takih masakrih ostane jezero po več dni brez rac, druge ptice pa so močno zdesetkane.

Neznan je vpliv, ki ga bo na ptice imela načrtovana sanacija Zbiljskega jezera. Del jezera bo poglobljen in tako manj privlačen za večino vrst. Ornitologi se dogovarjamo z odgovornimi organizacijami, da bi pri sanaciji naredili del obale bolj položen in plitev ter oblikovali nizek otoček, kar bi izboljšalo skromne možnosti za gnezdenje.

LITERATURA

BERNDT, R. & MEISE, W. (1962): *Naturgeschichte der Vögel*. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.

BIBIČ, A. (1988): Ptice vodnih zbiralnikov severovzhodne Slovenije. *Acrocephalus* 37-38.

GEISTER, I. (1983): Prispevek k poznavanju ornitofavne Bobovka. *Acrocephalus* 17-18.

GREGORI, J. (1989): Favna in ekologija ptičev Pesniške doline. Prirodoslovni muzej Slovenije, *Scopolia* 19.

MATVEJEV, S. (1984): Rjasta rasa *Tadorna ferruginea*. *IOB, Acrocephalus* 19-20.

MATVEJEV, S., PUNCER, I. (1989): Karta bioma - Predeli Jugoslavije. Prirodnački muzej, Beograd.

SCHUSTER, S. et. al. (1983): *Die Vögel des*

Bodenseegebietes. Ornithologische Arbeitsgemeinschaft Bodensee, Konstanz.

SOVINC, A. (1990): Ptice doline Drage pri Igu v letih 1978-88 in naravovarstvena vprašanja. Varstvo narave 16, Ljubljana.

ŠKORNIK, I. & MAKOVEC, T. & MIKLAVEC, M. (1990): Favniški pregled ptic slovenske obale. Varstvo narave 16, Ljubljana.

ŠERE, D. (1982): Ptici Stožic pri Ljubljani, 1972-82 - favniški pregled, obročkanje in najdbe. *Acrocephalus* 13-14.

ŠKORNIK, I. (1987): Prezimovanje črne liske *Fulica atra* v Škocjanskem zatoku v letih 1982-86. *Acrocephalus* 33.

POVZETEK

V članku obravnavam favno, ekologijo in fenologijo ptic Zbiljskega in Trbojskega akumulacijskega jezera na reki Savi med Kranjem in Ljubljano. Starejše, 4 desetletja staro Zbiljsko jezero (47 ha) je eutrofno in ima obsežne plitvine z bogatim vodnim rastlinjem. Komaj 6 let staro Trbojsko jezero (65 ha) je globlje in tako nudi večini ptic manj hrane. Zaradi bližine, pogostih migracij ptic med njima in možnosti umika ptic ob motnjah z enega na drugo jezero, ju obravnavam skupaj. Na obeh jezerih je bilo opazovanih 41 vrst ptic, ekološko vezanih na akvatični habitat.

Pomembnejša gnezdilca sta čopasti ponirek, na Zbiljskem jezeru gnezdi 3 pari, in veliki žagar, čigar gnezditvev na Trbojskem jezeru leta 1991 je bila prva v Sloveniji. Čopasta črnica, ki gnezdi na mlakah v bližini, se na jezerih pojavlja v gnezditvenem obdobju.

Plitvo, s hrano bogato Zbiljsko jezero spada med pomembnejša slovenska prezimovališča za nekatere vrste vodnih ptic, še posebej, ker pozimi ne zamrzne. Tu redno prezimuje 100-120 malih ponirkov, 15-20 labodov grbcev, 150-200 črnih lisk, 300 mlakaric in do 100 drugih rac. Na bolj odprtem Trbojskem jezeru počivajo večje jate galebov in plovcev, glede prehrane pa ustreza zlasti ribojedim vrstam. Zanimiva so opazovanja rjaste gosi (prvo v Sloveniji), zimske race, tatarske žvižgavke in beloliske.

Gnezdilce ogrožajo velika nihanja vodne gladine ter motnje s strani ribičev in čolnarjev, prezimovalce pa pokoli lovcev.

Negativno bosta vplivala na ptice tudi načrtovana poglobitev Zbiljskega jezera in širitev re-

kreacijskih con, medtem ko bi izgradnja otokov in položnejšega obrežja, za katero se zavzemamo ornitologi, delovala pozitivno.

SUMMARY

In his article the author deals with the fauna, ecology and phenology of birds of the Zbilje and Trboje Reservoirs on the River Sava between Ljubljana and Kranj. The first one, about four decades old Zbilje Reservoir (47 ha), is eutrophic, with expansive shoals and rich aquatic vegetation. Only six years old Trboje Reservoir (65 ha) is deeper and as such therefore much poorer with nourishment, at least for the majority of birds there. Due to the short distance between them, frequent migration of birds from one place to the other, and a possibility of a retreat by them if one of the reservoirs gets turbid, the author decided to deal with them jointly. In the two environments he recorded 41 species, ecologically bound to the aquatic habitat.

The shallow and with nourishment rich Zbilje Reservoir is one of the most significant winter quarters for some waterfowl, especially as it is never completely covered with ice. The winter is here spent by 100-120 Little Grebes, 15-20 Mute Swans, 150-200 Coots, 300 Mallards and by up to 100 other species of ducks. On the surface of the more open Trboje Reservoir there rest rather big flocks of gulls, swans, geese and ducks, but as far as diet is concerned, the reservoir is favoured above all by the fish-eating species. Very interesting were the observations of Ruddy Shelduck (the first record for Slovenia), Long-tailed Duck, Red-crested Pochard and Velvet Scoter.

The breeders are endangered by the great water level oscillations and disturbances by fishermen and oarsmen, while the winter residents are threatened by hunters.

The birds will be badly affected also by the planned deepening of the Zbilje Reservoir and enlargement of its recreation grounds, while construction of eyots and more gently sloping banks, favoured by the ornithologists, would certainly help them a lot.

Peter Trontelj, C. na Laze 27, 61000 Ljubljana

Poletni prelet pobreznikov *Larilimicolae* na Cerkniskem jezeru v letu 1991

Summer passage by waders *Larilimicolae* recorded at Lake Cerknica in 1991

Primož KMECL, Karin RIŽNER

1. UVOD

V tem kratkem članku želiva podati pregled najinih opazovanj pobreznikov na Cerkniskem jezeru v avgustu in septembru 1991. Podatki iz tega časa so zanimivi zato, ker se je Cerknisko jezero skrčilo samo na majhno, umetno zajezeno mlako, ki je na vsej jezerski površini edina zagotavljala pobreznikom primerno okolje za prehranjevanje in počitek.

Mlaka ostane ob Rešetu, ki je edinstven pojav in sodi med največje ponore na jezeru. Dokler je nivo vode še višji, lahko pozne preletnike oziroma poletne klateže med pobrezniki opazujemo predvsem na Osredku, ki pa je bistveno težje dostopen. Kasneje ostane nekaj vode še na Levišču, vendar pa je ta gosto porasel s trstjem.

Tako so bile ustvarjene ugodne razmere za spremljanje dinamike preleta pobreznikov, saj razmere za opazovanje (težaven dostop) precej vplivajo na objektivnost opazovanja.

Poleg tega sva se nadejala dopolniti sliko o ornitološki pomembnosti Cerkniskega jezera, tako z vidika popestritve seznama vrst preletnikov kot tudi z vidika naravovarstvene problematike, ki jo bo treba podkrepiti z ustreznimi argumenti.

2. PODATKI IZ OPAZOVANJA PTIC

Opazovala sva večinoma v popoldanskih urah, ko je sonce zahajalo za Javornike in sva tako imela svetlobo izza hrbta. Uporabljala sva daljnogleda 8×30 in 10×50 ter teleskop $18-60 \times 60$.

31. 8. in 1. 9. sta se nama pridružila Luka Božič in Jaka Smole. Njuna pomoč pri določevanju mladostnega primerka peščenca *Calidris alba* je bila zelo pomembna, saj imata s to vrsto že precej izkušenj.

Podatke iz opazovanja predstavljava tabelarično (Tabela 1). Kjer je v tabeli pred številko mala črka j, sva opazovala tudi mladostne osebkke ali pa osebkke v prvem zimskem perju. Za to poenostavitev sva se odločila, ker starosti nisva določevala dosledno pri vsakem primerku in bi podatki lahko zavajali. Mala črka c za številko pomeni približno štetje.

Seveda sva na tem območju opazovala tudi druge vrste ptic. Ves čas sva videvala po nekaj sivih čapelj *Ardea cinerea*, 10. 8. 1991 pa naju je presenčila tudi črna štoklja *Ciconia nigra*, ki je letela od Gorice proti Zadnjemu kraju. 10. 8. in 16. 8. sva na mlaki opazovala

tudi mladostni osebek sivogrlega ponirka *Podiceps grisegena*, ki je lovil v družbi mladih in odraslih čopastih ponirkov *Podiceps cristatus*. Pogoste so tudi rumene *Motacilla flava* in bele pastirice *Motacilla alba*, ob mlaki pa se spreletavajo jate liščkov *Carduelis carduelis* in repnikov *Acanthis cannabina*.

Kot že rečeno, je mlaka na Rešetu umetno zajezena, brez obeh pregrad bi bilo to področje ravno tako suho kot preostalo jezero. Namen te zaježitve je bil omogočiti športni ribolov in druge obvodne dejavnosti še vse poletje. Trenutno stanje je tako, da ni nobenega varstvenega režima, ljudi pa je včasih zelo veliko, z avtomobili ali brez. Dovoljeno je torej vse, od vožnje po ponoru do veselja v sosednjem gozdičku.

3. RAZPRAVA

Iz podatkov sva lahko potegnili nekaj zanimivih ugotovitev. Ni nama znano,

kakšne so bile razmere za prelet pobrežnikov v preteklih letih, zagotovo pa gre v vseh primerih za vrste, ki bi se ob poletnem preletu lahko relativno redno pojavljale tudi na Cerkniskem jezeru. V literaturi za nekatere vrste sploh nisva zasledila podatkov (GREGORI 1978, ANONIMUS 1987), prav tako ne v periodiki (Acrocephalus). Eden izmed vzrokov je gotovo tudi pomanjkanje opazovanj iz tega obdobja.

Komatnega deževnika *Charadrius hiaticula* sva opazovala že spomladi (16. 3. 1991, 1 osebek). Opazovan je bil tudi že 10. 5. 1986, in sicer šest osebkov (GEISTER 1986). Opazovanje progastorepega kljunača *Limosa lapponica* je verjetno prvo za Cerknisko jezero. Zanimivo je, da je bilo ravno v tem času opaženih več osebkov progastorepega kljunača na Sečoveljskih solinah. Vprašanje je, ali gre za reden prelet ali pa za naključje po zaslugi vremenskih razmer in drugih dejavnikov. S teleskopom

	10. 8.	11. 8.	16. 8.	25. 8.	31. 8.	1. 9.	8. 9.	15. 9.	29. 9.
<i>Charadrius hiaticula</i>				1			j 1		
<i>Charadrius dubius</i>		1	3	j 2			j 2		
<i>Gallinago gallinago</i>			1	5					
<i>Limosa lapponica</i>							1		
<i>Tringa hypoleucos</i>	1						1		
<i>Tringa ochropus</i>					j 2				
<i>Tringa glareola</i>	60c	8	20	20c	10	11	7		
<i>Tringa erythropus</i>				2		1			
<i>Tringa nebularia</i>				1		1			
<i>Philomachus pugnax</i>			4	3	1	1	1		
<i>Calidris alpina</i>					2	1	j 1		
<i>Calidris minuta</i>		1	4	5		2	1		
<i>Calidris alba</i>					j 1	j 1			
<i>Larus cachinnans</i>		j 1	j 1						
<i>Larus melanocephalus</i>			j 1						
<i>Larus ridibundus</i>		j 12		1					

Tabela 1: Podatki o opazovanju pobrežnikov (*Larolimicolae*) v avgustu/septembru 1991

Table 1: Waders *Larolimicolae* recorded in August/September 1991

sva dobro videla progast rep in rahlo navzgor prifrknjen kljun s črno konico. Tudi za vse tri prodnike *Calidris sp.* nisva zasledila podatkov. Zanimivo je še opazovanje črnoglavega galeba *Larus melanocephalus* v mladostnem perju. Z določevanjem sva imela nekaj težav, vendar sva ga na koncu prepoznala po temnih nogah, izdatni belini na glavi in veliki sivi površini krovnih peres. Podoben mu je sivi galeb *Larus canus* v mladostnem perju, ki pa se od njega razlikuje tudi po drži in celotnem videzu. Mladostni primerki črnoglavega galeba s Črnega morja se klatijo proti zahodu (CRAMP 1983). Lahko pa bi opazovani primerki bili tudi iz populacij sosednjih držav (Italija 25-27 parov, Madžarska 1-2 para).

Dne 15. 9. je bil nivo vode že prenižek, nato je začel zopet naraščati, a 29. 9. nisva opazila nobenih pobreznikov več.

Ne bi želel vzbuditi vtisa, da piševa v prid spreminjanju okolja, za kar v konkretnem primeru zaježitve gotovo gre. Želela sva povedati samo dejstva, sedanje stanje pa kaže in opozarja na to, da je na vsem jezeru treba vzpostaviti celovit naravovarstveni režim in kot posledico tega turistični režim, kajti če ena zaježitev prinese z ornitološkega vidika relativne zanimivosti, jih tisto, kar temu sledi, in sledili bodo nedvomno še nadaljnji posegi v okolje, gotovo ne.

4. ZAKLJUČEK

1. Opazila sva nekaj novih vrst za Cerkniško jezero: progastorepi kljunač, peščenec, mali prodnik, spremenljivi

prodnik in črnoglavi galeb. Redek preletnik, ki se pojavlja tudi spomladi, je komatni deževnik. Naštete vrste verjetno niso bile opažene zaradi premajhnega števila opazovanj (predvsem v poletnem preletu) in ker je bil nivo vode v tem obdobju prenizek. V spomladanskem preletu pa je pobreznike zaradi slabe dostopnosti težje opazovati.

2. Umetno zaježena mlaka na Rešetu je v času od avgusta do septembra pomembno počivališče za pobreznike na preletu. Zagotovo na to negativno vplivajo dejavnosti ob mlaki, ki niso urejene. Problematiko je treba gledati tudi širše in omenjeni predel vključiti v celovito zaščito Cerkniškega jezera, saj tudi ob višjem stanju vode tu počivajo in se prehranjujejo preletne in rezidenčne vodne ptice.

5. LITERATURA

ANONIMUS (1987): Mednarodni raziskovalni tabor Cerknica '86, ZOTK, Ljubljana

CRAMP S. (ed.) (1983): Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa: The Birds of the Western Palearctic, Vol. III: Waders to Gulls, Oxford University Press

GEISTER I. (1986), *Acrocephalus* – IOB, 7 (30)

GREGORI J. (1978): Prispevek k poznavanju ptičev Cerkniškega jezera in okolice, *Acta carso-logica*, 8 (301-329)

POVZETEK

Ornitološka opazovanja na presihajočem Cerkniškem jezeru so bila doslej večidel omejena na obdobje, ko je v jezeru voda (akvatično obdobje). V obdobju presahnitve se voda zadržuje le v strugi glavnega vodnega toka (Stržen) in v umetno zaježenem požiralniku (Rešeto). V avgustu in septembru je bilo tod opazovanih 16 vrst iz skupine galebov in pobreznikov (*Larilimicolae*). Vrste

Limosa lapponica, *Calidris alpina*, *C. minuta* in *C. alba* so bile tokrat za Cerkniško jezero omenjene prvič.

SUMMARY

Ornithologic observations at the periodic Lake Cerknica have been until recently limited primarily to the period when the lake is filled with water (aquatic season). In its dry period water is retained merely in the bed of the main water course (Stržen) and in the artificially stemmed sinkhole (Rešeto). In August and September, 16 species belonging to the group of gulls and waders (*Larilimicolae*) were being watched there. The species *Limosa lapponica*, *Calidris alpina*, *C. minuta* and *C. alba* were at that time, as far as Lake Cerknica is concerned, mentioned for the very first time.

Primož Kmecl, Karin Rižner, Riharjeva
28, 61111 Ljubljana

PRIPIS

Že po oddaji članka v redakcijo nama je Andrej Sovinc odstopil dragocene podatke s svojih opazovanj 8. 9. 1991 in 9. 9. 1991. Opazoval je na istem mestu kot midva, vendar 8. 9. 1991 še kasneje popoldne. Zelo razveseljen je njegov poročilo za srpokljunega prodnika (*Calidris ferruginea*), ki je prvi za Cerkniško jezero in tako še dopolnjuje skupinsko sliko v poznem poletju. Zanimivo je primerjati obe opazovanji istega dne, 8. 9. 1991, ki nista mogli biti več kot kakšno uro narazen. Razlika v številu in vrstah opazovanih ptic priča o večernem prihodu oziroma odhodu. Še bolj radikalno drugačna je bila slika naslednjega dne.

Zbiram podatke o pojavih albinizma pri opazovanih in ujetih primerkih. Prosim, da podatke sporočite na moj naslov: Peter Grošelj, Godovič 124, 65280 Idrija.

Uredništvo *Acrocephalus* poziva vse, ki imajo še neobjavljene podatke o opazovanjih ali gnezdenju črnočelega srakoperja *Lanius minor*, da jih sporočijo na naslov uredništva.

Podatke bomo objavili v posebnem prispevku, s katerim bi želeli opozoriti na ogroženost vrste v Sloveniji.

Iz ornitološke beležnice From the ornithological notebook

Zapisi o redkih vrstah so uvrščeni (do števila 10) po Seznamu dosedaj ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst (Acrocephalus št. 41-42) in veljajo za obdobje zadnjih 50 let. Zvezdica pomeni, da komisija za redkosti poročila še ni proučila. Z njo označujemo le zapise o zelo redkih vrstah, za katere so znani manj kot trije podatki.

Rare species records are classified (up to N° 10) according to the List of birds of Slovenia including rare species (Acrocephalus N° 41-42) and are valid for the period of the last 50 years. Asteriks indicates that the report has not been yet studied by the Rarities Committee. By it only records about very rare species are marked, for which less than three records are known.

ZLATOUHI PONIREK *Podiceps auritus*

SLAVONIAN GREBE – 2 at Lake Ptuj on 9th November 1991 (incl. one Black-necked Grebe)

Dne 9. 11. 1991 sem bil s prijatelji pri Ptujem jezeru. Že takoj na začetku, kjer se jezero prvič nekoliko razširi, sem opazil dva (2) ponirka, za katera sem sprva mislil, da sta sivogrla *P. grise-gena*. Ko pa sem ju dobil v teleskop, sem pri enem opazil rdeče oko in raven, črn kljun; profil glave in izrazito bela lica pa so ustrezali sivogrlému ponirku. Po velikosti je bil med sivogrlim in črnogrlim ponirkom *P. nigricollis*. Drugi je bil podoben prvemu, le da je bil po licih in vratu umazano sivo-rjavo obarvan. Na licih je bilo opaznih še celo nekaj lis. Po teh znakih sem ugotovil, da opazujem odrasel in mladostni primerek zlatouhega ponirka.

Čez nekaj časa se je zlatouhima ponirkoma pridružil še en črnogrlji ponirek in skupaj so se potapljali za hrano. *Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor*

ŽLIČARKA *Platalea leucorodia*

SPOONBILL – At Sečovlje Salinas on 13th August 1991 (incl. 1000 Yellow-legged, 50 Black-headed

and 50 Mediterranean Gulls, 50 Little Egrets, one Dunlin and one Greylag Goose)

Na opuščnem delu Sečoveljskih solin je bilo 13. 8. 1991 kar kakšnih 1000 rumenonogih galebov *Larus cachinnans*, približno 50 rečnih galebov *Larus ridibundus* in približno 50 črnoglavih galebov *Larus melanocephalus*. Nenavadno veliko je bilo tudi malih belih čapelj *Egretta garzetta*, ki sva jih ravno tako našla okoli 50. Od zanimivejših vrst sva videla še enega spremenljivega prodnika *Calidris alpina* in eno sivo gos *Anser anser* v zahodni varianti. Na pol poti med kanalom Džasi in Kurto pa naju je presenetila še žličarka, ki je poletela proti izlivu reke Dragonje. Prepoznala sva jo po razširjenem koncu kljuna. Naj bom malce stereotipen, kakršen je sicer cel tale zapis, in dodam, da nama je žličarka popestrila oblačno in zaspano avgustovsko jutro in naznanila obilen zajtrk. *Primož Kmecl, Karin Rižner, Riharjeva 28, 61111 Ljubljana*

PLEVICA *Plegadis falcinellus*

Peti zapis za Slovenijo

GLOSSY IBIS – *At Rače Fish Ponds from 7th to 15th April 1989*

Fifth record for Slovenia

V času med 7. 4. in 15. 4. 1989 se je na Račkih ribnikih pri Mariboru zadrževala plevica. Ker sva v teh aprilskih dnevih omenjene ribnike pogosto obiskovala, sva plevico redno opazovala v izpraznjenem ribniku »Gajič«, kjer si je v muljastem dnu iskala hrano. Družbo so ji delali številni drugi plovčniki: togotniki, martinci, deževniki...

Plevica v naše kraje poredko zaide, sicer pa je postala izjemno redka tudi drugod. Iz literature

je znano, da se je njeno število v Evropi nevarno zmanjšalo. Gnezdila naj bi samo še v donavski delti. Zato nas vsak osebek, ki se klati naokoli in ga imamo priložnost opazovati, še toliko bolj razveseli. *Franc Bračko, Gregorčičeva 27, Maribor, Franc Janžekovič, Maistrova 10, Maribor*

ČOPASTA ČRNICA *Aythya fuligula*

TUFTED DUCK – *A new breeding place at Hraše near Smlednik (Gorenjska); 2 pairs with 8 youngs on 5th July 1991*

Botanični opravki so me 21. 6. 1991 pripeljali na grad Smlednik, odkoder se je ponujal čudovit razgled po okolici. Na svoje veliko začudenje sem ob hlevih Agrokombinata – Emone v Hrašah zagledal dva ribnika. Spustil sem se do njiju in na svoje še večje začudenje na večjem ribniku opazil poleg malih ponirkov, mlakaric, zelenonogih tukalic in črnih lisk tudi štiri pare čopastih črnice. Ko se je bližal večer, so se črnice zbrale na jezeru. Takoj sem pomislil na gnezditev, vendar mladičev nisem opazil. 5. 7. sva s kolegom P. Trontljem ponovno obiskala omenjena ribnika. Tokrat sta bila na večjem ribniku dva para čopastih črnice in osem mladičev, ki so vneta iskali hrano. Kolikor mi je znano, je to prva gnezditev čopaste črnice na tem koncu Slovenije. *Andrej Bibič, Osojnikova 7, 62000 Maribor*

ČRNA RACA *Melanitta nigra*

Osmi zapis za Slovenijo

VELVET SCOTER – *2 females at Lake Ptuj on 9th November 1991*

Eighth record for Slovenia

Ko sem lansko leto prvič opazoval črno raco, si nisem mislil, da se bom s to redko vrsto ponovno srečal že čez slabo leto. Na terenu smo bili v isti postavi kot pri prejšnjem opazovanju, a tokrat na Ptujskem jezeru.

Tudi tega dne, 9. 11. 1991, je bilo zelo toplo, sončno vreme, na jezeru pa se je pozibavalo za ta čas veliko število različnih rac in ponirkov. Pri pregledovanju tega vrveža smo nenadoma zagledali dve (2) samici črne race, ki sta si iskali hrano v bližini lesenega pomola pri Ranci. Neprestano sta se hkrati potapljali in plavali po jezeru navzgor. Opazili smo, da raci pri vsaki potopitvi

pahljačasto razširita rep in si ne pomagata s perutmi, tako kot beloliska *M. fusca*. *Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor*

SREDNJI ŽAGAR *Mergus serrator*

RED-BREASTED MERGANSER – *Female at Lake Bled on 3th January 1991, probably the same again on 26th January 1991. Male at the same lake on 22nd September 1991. Male at deserted clay-pits of Bobovek on 12th November 1991*

3. 1. 1991 sem na Bledu, tam nekje, kjer se krožna cesta okrog jezera nad regatnim centrom povzpne proti vili Zlatorog, opazil žagarja, ki pa je bil predaleč v smeri otoka, da bi ga lahko določneje določil. Z mojim damskim daljnogledom v roki sem nemočno obstal in nostalgичno zrl v migetajočo bleščavo, ko se je nedosegljivi žagar nepričakovano prikazal vsega dobrih 10m od brega. Zdaj sem po obliki čopke zlahka prepoznal samico srednjega žagarja. Ko se je ponovno potopil, sem se potihem že poslovil od zanimivega prezimnika. Zato me je toliko bolj presenetil, ko se je dvignil na površje komaj kak meter od brega z ribo v kljunu. No, zdaj sem tudi z mojim na pol zaresnim daljnogledom v plenu z dokajšnjo gotovostjo prepoznal kaplja. Z ribo v kljunu se je oddaljil do prejšnje razdalje in se,

medtem je ribo pogoltnil, ponovno potopil ter se znova prikazal tik ob bregu z novim kapljem v kljunu. Ko je, kot rečeno, drugič poniknil, se je to zgodilo s kar precej glasnim štrbunkom, tako da je splašil vodomca *Alcedo atthis*, ki je dotlej neopažen čepel nekje med koreninami prejšnjega brega.

Domnevno isti primerek se je na Bledu še vedno zadrževal 26. 1. 1991, čeprav je bilo jezero že zamrznjeno. Nezamrznjene so ostale le znane toplotne točke: ob regatnem centru, veliko okno med regatnim centrom in otokom in ob izlivu kanalizacije kakšnih sto metrov pred hotelom Toplice. Poleg neprešteti mlakaric se je prav tu vrtelo 30 lisk in naš srednji žagar v podobi samice.

Kasneje je Blejsko jezero povsem zamrznilo in v takšnem drugem stanju dočakalo pomlad. Še 3. 3. sem na ledu opazoval par pravkar iz prezimovanja prispelih belih pastiric *Motacilla alba*. Ko pa sem 22. 9. po dolgem času zopet obhajal jezero, je bil srednji žagar spet tam. Tokrat sem ga opazoval takoj za obzidjem nekdanje Titove vile, tam, kjer je ostanek loke s trstom. V ptici z rjavo glavo sem najprej prepoznal samico, ko pa se je nekajkrat pretegnila, sem presenečen uzrl na perutih široko belino v obliki treh zaporednih plošč. Potemtakem sem opazoval mladostnega samca ali samca v meni. Ta barvna posebnost v splošnih priročnikih ni prikazana, je pa ponekod omenjena. Zanimivo pa je tudi, da se je vedel pri lovu povsem drugače kot pozimi opazovana samica. Lovil je plavajoč, tako, da je pri tem gledal pod vodo. Kadar je zasledoval ribo, ki je očitno plavala blizu površja, si je v pospešenem tempu pomagal s hitrimi odrezavimi zamahi peruti. Lovil je torej brez potapljanja. Medtem ko sem ga opazoval, je k bregu priplaval enkrat samkrat in se brž spet oddaljil.

A kljub vsem tem zanimivostim sem bil srednjega žagarja vendarle najbolj vesel v Bobovku, kjer sem ga v močnem dežju nehote preplašil iz obrežne plitvine na Čukovi jami 12. 11. 1991. V primeri s prejšnjimi opazovanji je bil tokrat pred mano samec, ki se je, kondicijsko očitno dobro pripravljen, plavajoč po sredini jezera večkrat dvignil in pokazal oranžno rjave prsi. Ko pa sem naslednji dan prišel s fotoaparatom, postavljača ni bilo nikjer več. Srednji žagar je bil prejšnji dan v Bobovku prvič opazovan. Nova vrsta torej. *Iztok Geister, Pokopališka pot 13, 64202 Naklo*

JUŽNA POSTOVKA *Falco naumanni*

LESSER KESTREL – At Lake Cerknica on 29th
April 1989

29. aprila 1989 sem vodil društveni izlet na Cerkniško jezero. Že prejšnji dan in vso noč je močno deževalo, tako da se je postavljalo vprašanje, ali bomo ptice sploh lahko opazovali. Ko smo se peš odpravili ob Žerovenščici k Cerkniškem jezeru, je nehalo deževati in pokazale so se najrazličnejše vrste ptičev. Med redkim drevjem so po vejah in krošnjah posedale postovke. Našteli smo jih najmanj 15 (petnajst), od teh pa sta bila tudi dva (2) samca (♂), ki sta imela še temne pike na krovni peresi peruti (sekundarna in terciarna peresa). To so bili verjetno lanski mladiči (2y), oziroma drugoletni primerki. Samice ni bilo mogoče starostno opredeliti, čeprav so sestavljale večino te jate. Pri spolno zrelih oziroma večletnih primerkih so ta peresa modrikaste barve in so značilna za samca (♂) južne postovke. Zanimiv je tudi podatek, da je bil hrbet že brez temnih pik in tudi glava je bila »pravilno« modrikasto obarvana in brez temnega brka. Ker smo južne postovke opazovali s teleskopom in zelo od blizu, smo razločno videli bele (svetle) kremplje. Južnim postovkam sta delali družbo tudi dve (2) rdečenogi postovki *F. vespertinus* in od obeh vrst so občasno v zraku lebdeli posamezni primerki. Tako sem imel prvič v življenju priložnost na preletu opazovati jato južnih postovk. Tako obarvanega samca (♂) južne postovke sem imel priložnost opazovati tudi 15. aprila 1989 na Ljubljanskem barju na električni napeljavi pri Igu. Ob tem bi dodal, da zadnje raziskave kažejo, da se »naše« gnezdeče južne postovke pojavijo že konec marca na svojih gnezditvenih območjih. *Dare Šere, Langusova 10, 61000 Ljubljana*

VELIKI KLINKAČ *Aquila clanga*

Četrti zapis za Slovenijo

SPOTTED EAGLE – At Komarnik Fish Pond on 10th January 1991

Fourth record for Slovenia

10. 1. 1991 sem na ribniku Komarnik pri Črnem lesu iz sestoja rogoza splašil velikega klinkača. Stal sem na nekoliko dvignjenem bregu zgornjega dela ribnika, tako sem orla sprva videl na

slabih 30 metrov in od zgoraj. Na tla je ponovno sedel na spodnjem delu ribnika. Pred tem je nizko jadral, kar je potem še večkrat ponovil. Opazoval sem ga dobro uro. Zaradi neprestanih napadov kragulja *Accipiter gentilis*, ki je znenada priletel tja, je klinkač izginil med drevjem ob reki Pesnici. Naslednji dan sem Komarnik ponovno obiskal, vendar klinkača nisem več videl.

Ločevanje med velikim in malim klinkačem je zelo težko, posebno če ptico opazujemo na večji razdalji. Da gre v tem primeru za velikega klinkača, pa kaže več dejstev:

Mali klinkač je praviloma selivec, medtem ko je veliki klinkač klatež ali delni selivec.

Perje temno rjavo, na daleč je deloval črno. Po velikosti bi ga lahko primerjal z belorepcem ali drugim večjim orlom.

Na perutih (od zgoraj) pred peresi roke, bela lisa, od katere je do terciarnih peres potekala tanka bela črta. Druge, vzporedne črte ni bilo videti, morda nisem bil na to dovolj pozoren.

Rep kratek, širok in zaokrožen, na trtici prečna bela lisa, podobno kot pri lunjih.

Peruti široke, sekundarna in terciarna letalna peresa so perut oblikovala zaokroženo, in ne ravno. To sem opazil, ne da bi takrat že vedel, da je zaokroženost peruti med obema klinkačema pomemben parameter pri ugotavljanju vrste.

Letalna peresa komaj zaznavno svetlo obrobljena, kar se je videlo samo od spodaj. Seveda je možna tudi optična prevara.

Moram dodati, da je to moje prvo opazovanje te ujede. Na žalost orla nisem mogel fotografirati, zato sem ga tem bolj natanko skiciral. *Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 62000 Maribor*

KOSEC *Crex crex*

CORNCRAKE – At Ljubljansko Barje on 25th July 1989; an unusual reaction of the frightened bird

Kosec, ki je na prvi pogled malo podoben poljski jerebici, je prebivalec tako nižin kot tudi sredogorja. Za Ljubljansko barje velja, da je redni gnezdilec, ki ga večkrat slišimo kot vidimo, ker je bolj skrivnosten. Zato je vsaka priložnost, ko ga lahko vidimo, še toliko bolj dragocena in zanimiva. 25. 7. 1989 sem se zadrževal na Barju na relaciji tovarna Plutal-Ljubljana. Po poti sem se peljal z avtom, ko kar naenkrat nekaj deset metrov pred seboj zagledam ptiča in ostrmim – da, prav vidim – pred mano je kosec. Da bo še zanimivejše, začel je tekati sem in tja, poskakovati v zrak, preden je zopet izginil v gostem rastlinju. Srečanje je bilo kratko, zato pa toliko bolj nepozabno. Ivo A. Božič, Na jami 8, 61000 Ljubljana

VELIKI PRODNIK *Calidris canutus*

Tretji zapis za Slovenijo

KNOT – At Sečovlje Salinas on 11th September 1991

Third record for Slovenia

11. 9. 1991 je bilo v Sečoveljskih solinah odprtje muzeja solinarstva, ki sem se je udeležil kot predstavnik našega Društva. Jutranje ure sem izkoristil še za opazovanje ptic in zato skoraj zamudil na otvoritev. Poleg progastorepih kljunačev in drugih zanimivih vrst sem v zadnjem solinskem bazenu ob izlivu Dragonje več kot uro opazoval primerek velikega prodnika. Poleg značilnosti, ki sem jih opisal ob več skicah in so navedene ob risbi iz beležnice, sem si zapisal še sledeče:

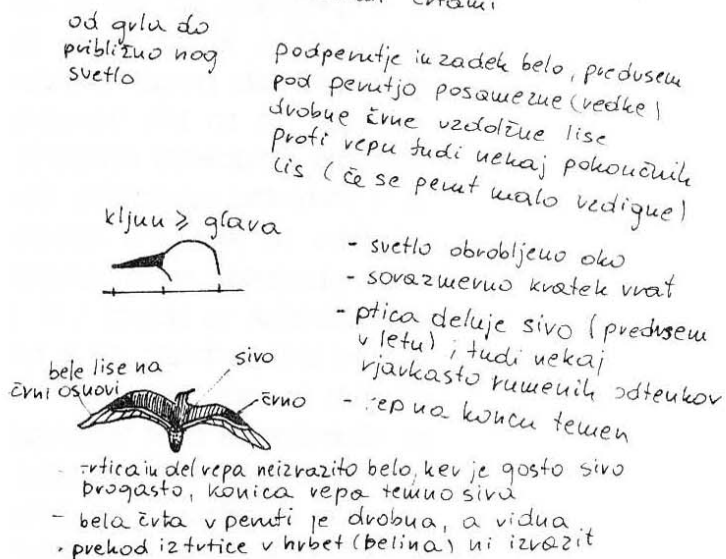
– velikost: med spremenljivim prodnikom in rjavorepim klunačem, nekako kot rdečenogi martinček (naštete vrste so bile v bližini);

– zadrževanje: na plitvih otokih v zadnjem bazenu, skupaj s poškodovanim rjavorepim klunačem in v bližini drugih pobrežnikov. Splašen se je spreletel do prvega kanala;

– vedenje: ne preveč plašen, manj »živčen« kot drugi prodniki. Pri zalezovanju je dolgo časa tekal in se šele po daljšem času vzdignil;

– prehranjevanje: ob robu otočkov in po robnih obalah kanala. Samo enkrat je zabredel v vodo do trebuha;

– starost: verjetno prvoletni primerek.

Med odprtjem muzeja sem srečal Iztoka Škornika in ga potem povabil na »predstavo«; velikega prodnika sva zalezovala s svojimi teleobjektivi in uspelo nama je napraviti nekaj dokumentacijskih posnetkov.

V naslednjih dneh, točneje 14. 9. 1991, je na približno istem mestu velikega prodnika opazoval tudi Tomaž Jančar, in to 2 primerka. Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, 61000 Ljubljana

VELIKI ŠKURH *Numenius arquata*
CURLEW – 3 at Lake Šoštanj on 23rd January 1988

V sončnem vremenu, dne 23. 1. 1988, sva s S. Polakom na travniku na jugozahodni strani Šoštanjskega jezera opazovala tri (3) primerke velikega škurha. Ptice so brskale po tleh za hrano, približno 50 metrov stran od vodne površine. Ko sva se jim približala, so odletele proti vzhodu. V naslednjih dneh ptice na omenjenem področju niso bile več opažene. Podatek je zanimiv zaradi pojavljanja te vrste v osrednji Sloveniji v zimskem času. *Tatjana Čelik, Stantetova 8, 63000 Velenje*

KUKAVICA *Cuculus canorus*

CUCKOO – *Late appearance: one at Tomačevo (Ljubljana) from 24th to 25th October 1991*

24. oktobra 1991 sem ob 8. uri zjutraj ob severni ljubljanski obvoznici pri naselju Tomačevo opazil kukavico, ki je sedela na daljnovodni žici. Zlahka sem jo spoznal po njeni značilni obliki. Presenečen pa sem bil tudi naslednji dan, tj. 25. oktobra, ko sem kukavico opazoval skoraj na istem mestu in ob isti uri. Opazovanje je zanimivo zato, ker je verjetno to eden najbolj poznih podatkov o jesenskem pojavljanju kukavice v Sloveniji. *Janez Dovič, Tomačevo 7, 61000 Ljubljana*

ČEBELAR *Merops apiaster*

BEE-EATER – *New colonies discovered at Jareninski dol and near Šentilj*

10. avgusta 1991 sta B. Štumberger in F. Bračko organizirala pregled Slovenskih goric, področja med Celjem in Podčetrtnom in Goričkega. Naša naloga je bila popisati zlatovranke in oceniti velikost populacije v letu 91. K delu sta pritegnila večino štajerske ornitološke srenje, na pomoč in »safari« pa so priskočili še kolegi iz »centra«.

Prevzel sem teren ob cesti Maribor–Šentilj, na levi strani dolino Dobrenjskega potoka in na desni Jareninski dol, Vukovski dol, Jakobski dol in Jurovski dol.

Kljub nezavidljivemu rezultatu pri iskanju zlatovranke sem le prišel do imenitnega odkritja. V vasi Zg. Štrihovec, pred Šentiljem, sem z glavne ceste zavil desno čez železniško progo in se peljal k začetku doline Jareninski dol. Po slabih 2 km vožnje sem prišel do križišča za Sladki vrh,

kjer sem se ustavil, da pogledam za zlatovrankami. Zlatovrank sicer ni bilo, videl sem pa del peskokopa, katerega peščena sivina je kot rana zijala na strmem košenem travniku. Šel sem pogledat peskokop. V približno 6 m visoki in 15 m dolgi peščeni steni je bilo 5 čebelarjevih lukenj.

Najnižja med njimi je bila velikosti otroške glave. Pod njo so spodkopavali pesek in zgornje plasti so se počasi krušile. Proces je ob mojem prihodu prišel do sredine gnezdilne votline, v kateri sem našel jajce. Ostale štiri luknje so bile nepoškodovane. Čebelarjev nisem videl.

Dvomim, da so domačini iz Slovenskih goric prebirali temeljiti Gregorijev prispevek o čebelarju na Slovenskem v 43.–44. št. *Acrocephalus* in upoštevali pogojnik, da je treba narediti primerne stene za čebelarja. Preprosto so potrebovali pesek pri gradnji in najlažje ga je izkopati v strmini travnatega hriba. S tem so, ne da bi se zavedali posledic svojega početja, omogočili gnezdenje čebelarjem, ki so nastavili vrče, če že dežuje. Peskokopi so v Slovenskih goricah običajni način izkoriščanja naravnih danosti, zato se smemo nadejati gnezditve tudi v bodočnosti.

Iz pripovedovanja 60-letne domačinke iz Slovenskih goric, ki se dobro spominja čebelarjev v petdesetih letih, lahko z veliko gotovostjo sklepamo, da je čebelar tudi takrat gnezdil v slovenjeh goriških peskokopih.

Tako je bila na relaciji med krajema Šentilj (na avstrijski strani) – Počenik (B. Štumberger, *Acro.* 47), kjer čebelarji gnezdiijo, najdena še ena kolonija.

In tako bomo odslej, preden si bomo šli ogledat gnezdišče čebelarja pri debeli Berti, zagotovo zavili še v Jareninski dol. *Franč Janžekovič, Majstrova 10, Maribor*

ZLATOVHRANKA *Coracias garrulus***ROLLER** – *At Začret near Celje on 5th August 1991*

Dne 5. 8. 1991 sem se okoli 11h po hitri cesti Arja vas–Hoče vračal domov. Travniki ob cesti je bil sveže pokošen in je privabljal mnoge ptice. Kakih 200m pred avtom je s travnika vzletela večja ptica; na svoje veliko začudenje sem jo takoj spoznal kot zlatovranko. Ptica je bila odrasla in zelo izrazito obarvana (♂?). Usedla se je na ograjo in pohrustala svoj plen. Ko sem začel upočasnevati, je odletela. To je bilo pri vasi Začret pri Celju. *Andrej Bibič, Osojnikova 7, 62000 Maribor*

Dokumenti:
**Nekaj podatkov
o (ne)varstvu ujed
v osrednji Dalmaciji**
Documents:
**Some details about
(non)protection of
birds of prey in
Central Dalmatia**
I.

Na Hrvaškem so od leta 1972 popolnoma zavarovane vse vrste ujed.¹ Zakon o zaščiti prirode² pa prepoveduje kakršno koli preganjanje ali celó uničevanje ujed, kot tudi prepariranje teh vrst (če je bil osebek ubit brez dovoljenja Zavoda za zaščito prirode). Medtem ko Zakon o lovstvu³ natanko določa, katere vrste divjih živali je dovoljeno loviti, na kakšen način in kdaj, za kršitelje zakonov pa so predvidene denarne in zaporne kazni. Iz teh zakonov torej dobimo vtis, da je varstvo ujed v Republiki Hrvaški (povsem) urejeno.

Zato sva februarja 1991. leta svojo pozornost usmerila tudi na spoštovanje omenjene zakonodaje na območju osrednje Dalmacije. Tukaj sva izvedela za številne primere kršitve zakonov oziroma primere preganjanja in celó uničevanja ujed. Najine ugotovitve lahko na kratko strnemo v naslednje oblike ogrožanja ujed:

- preganjanje in uničevanje ujed z odstrelom (s strani lovcev)
- prekupčevanje z živimi ujedami
- odlov ujed in sokolarstvo
- prepariranje ujed oz. trgovanje z mrtvimi (ubitimi) ujedami.

Tako sva ugotovila, da ima neki lovec* v zasebni zbirki nagačene naslednje ujede: kanjo *Buteo buteo*, skobca *Accipiter nisus*, ribjega orla *Pandion haliaetus*, sokola selca *Falco peregrinus* juv., in dva (2) osebkov velike uharice *Bubo bubo*.

Malo pred tem, 25. januarja 1991, pa je ta lovec ustrelil še enega sokola selca *Falco peregrinus* ♀ ad.

Vrlega lovca sva pozvala, naj vendar že preneha s preganjanjem in uničevanjem ujed, na kar se je (verbalno) pozitivno odzval, ustreljeno samico sokola selca pa nama je odstopil v morebitne znanstvene namene.

II.

Srečala sva se tudi z nekom*, ki se s sokolarstvom ukvarja, kot sam pravi peto leto, v tem času pa je v Veliki Britaniji opravil enotedenski sokolarski tečaj. Še letos (leta 1991 – op. p.) pa namerava ustanoviti sokolarski center, s katerim se namerava preživljati. Zaenkrat nima nobenega dovoljenja za ustanovitev sokolarskega centra, niti dovoljenja za zadrževanje katere koli vrste ujede v ujetništvu. Pač pa se je s tamkajšnjo lovsko družino dogovoril, da bo na določenem delu lovišča lovil z ujedami, ujeto divjad pa plačal po obstoječem ceniku. V zadnjih petih letih je imel v ujetništvu več ujed, med drugim:

– več osebkov kragulja *Accipiter gentilis*, od katerih en (1) osebek izvira iz Vojvodine⁴;

– štiri (4) osebkove kanje *Buteo buteo*; dve (2) od teh je po 200 DEM kupil v Črni gori, drugi dve pa je (januarja 1991) dal nekemu Avstrijcu, od katerega v zameno pričakuje *Buteo jamaicensis*;

– Feldeggovega sokola *Falco biarmicus*, ki izvira iz Like;

– malega klinkača *Aquila pomarina*, ki je trenutno edina ujeda, ki jo ima v ujetništvu. Orel je zaradi silno neprimernega ravnanja (baje prejšnjega lastnika) v katastrofalno slabem stanju (glej sliko), izvira pa iz Vojvodine, kjer ga je kupil za 500 DEM.

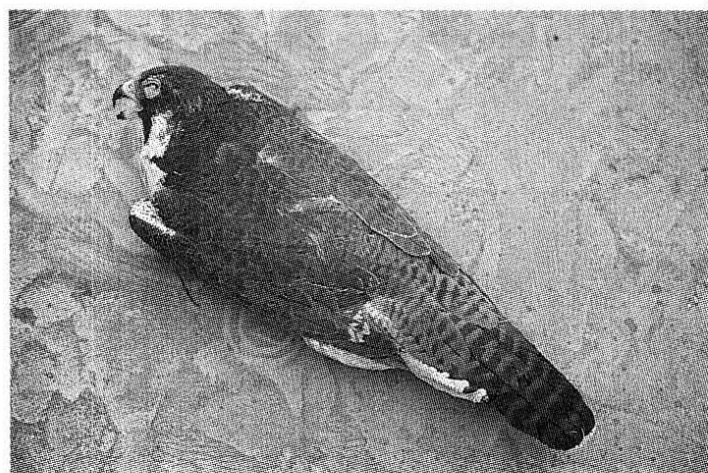

Foto 1-3: Mali klinkač *Aquila pomarina* (zgoraj), sokol selec *Falco peregrinus* (v sredini) in močvirski lunj *Circus pygargus* (spodaj). (V. Luskovec)

Photo 1-3: Lesser Spotted Eagle (above), Peregrine (in the middle), Montagu's Harrier (bottom). (V. Luskovec)

Od njega sva tudi izvedela, da naj bi neki Marjan Žižanović, sokolar iz Zagreba, v Konjic (BiH) hodil lovit kraguljega orla *Hieraateus fasciatus*. Čeprav so v Bosni in Hercegovini vse vrste ujed prav tako popolnoma zavarovane.⁵

III.

Na tem območju sva izvedela tudi za preparatorja*, ki je se je s to dejavnostjo šele pričel ukvarjati. Takrat pa je že prepariral naslednje ujede: dva (2) osebka kanje *Buteo buteo*, kragulja *Accipiter gentilis*, skobca *Accipiter nisus*, močvirskega lunja *Circus pygargus*, dva (2) osebka male uharice *Asio otus* in veliko uharico *Bubo bubo*.

Ta preparator svojo dejavnost opravlja kot popoldansko obrt, protipravno početje v navedenih primerih pa mu je bržčas znano, saj je policijski inšpektor.

IV. Sklep

Dolžna sva opozoriti, da so bili navedeni podatki dobljeni samo od treh oseb; na to opozarjava zato, ker je opisano protizakonito početje zlasti odstrel – bržčas splošen pojav, število uničenih ujed pa torej mnogo višje. Za ilustracijo navajava, da je bilo v desetletnem obdobju 1980 do 1990 na Hrvaškem odstreljenih kar 12.829 (!) osebkov ujed; sicer nimava podatkov, ali so bili ti odstrelji izvršeni na legalen način oziroma ali ga je Zavod za zaščito prirode dovolil, vendar meniva, da gre za protizakonite odstrelje. Poleg preganjanja in uničevanja tam živečih ujed pa geografska lega lovcem daje možnost, da pobijajo tudi ujede na njihovi selitveni poti (npr. ribje orle) in ujede, ki tu prezimujejo (npr. lunje, kanje).

Meniva, da je nujno potrebna takojšnja vzpostavitev učinkovitega varstva ujed, ki so zaradi (drugih) človekovih aktivnosti že tako ali tako močno ogrožene. Odnos, s katerim sva se seznanila, pa je prispevek lovcev – k iztrebitvi teh vrst.

Viko Luskovec, Rožna 7, 64208 Šenčur

Robert Crnković, Vinka Mileta B/3, 58220 Trogir

Opombe:

* Ker gre očitno za splošne pojave, meniva, da navajanje imen in naslovov ni nujno potrebno.

¹ Narodne novine SR Hrvatske br. 42/1972

Narodne novine SR Hrvatske br. 45/1967

² Narodne novine SR Hrvatske br. 54/1976

³ Narodne novine SR Hrvatske br. 25/1976

⁴ V Vojvodini so vse vrste ujed prav tako popolnoma zavarovane (Službeni list SAPV br. 16/1979)

⁵ Službeni list SR BiH br. 7/1977

Poročila od koderkoli: ORMOŠKO JEZERO Reports from here and there: LAKE ORMOŽ

28. 1. 1990 je naše društvo gostilo skupino štiridesetih ornitologov iz sosednje avstrijske Štajerske. Ker so gostje izrazili željo, da si ogledajo Ormoško jezero, ki je v tem času običajno »pokrito« z različnimi plovci, se je v mrzlem nedeljskem jutru skupina opazovalcev napotila po levem jezerskem nasipu.

Že na začetku poti smo ob nasipu opazovali posamezne brinovke *Turdus pilaris*, sivi pastirici *Motacilla cinerea*, vriskarice *Anthus spinoletta*, posamezne stržke *Troglodytes troglodytes* in sive pevke *Prunella modularis*. V trstišču pa so se oglašali plavčki *Parus caeruleus* in trstni strnadi *Emberiza schoeniclus*.

Jezerska površina, ki se je odpirala pred nami, pa je nudila idealne možnosti opazovanja ptic, ki se jih nismo nadejali. Tako po številu vrst kot številu osebkov:

mali ponirek *Podiceps ruficollis*: opaženih vsaj deset (10) prim.

velika bela čaplja *Casmerodius albus*: dvanajst (12) prim.

siva čaplja *Ardea cinerea*: dva (2) prim.

labod grbec *Cygnus olor*: dvanajst (12) prim.

siva gos *Anser anser*: z našipa smo splasili dva (2) prim.

žvižgavka *Anas penelope*: bilo jih je vsaj deset (10) prim.

kreheljc *Anas crecca*: ca. stopetdeset (150) prim.

mlakarica *Anas platyrhynchos*: najštevilčnejša, vsaj pet tisoč (5000) prim.

žličarica *Anas clypeata*: dva (2) prim.

sivka *Aythya ferina*: šeststo (600) prim.

kostanjevka *Aythya nyroca*: štirje (4) prim.

čopasta črnica *Aythya fuligula*: vsaj dva tisoč (2000) prim.

rjavka *Aythya marila*: šest (6) prim.

črna raca *Melanitta nigra*: opazovali smo samca (♂). Peti zapis za Slovenijo.

zvonec *Bucephala clangula*: bilo jih je vsaj tisoč (1000) prim.

liska *Fulica atra*: ca. dvesto (200) prim.
rečni galeb *Larus ridibundus*: ca. sto (100) prim.

sivi galeb *Larus canus*: pet (5) prim.

srebrni galeb *Larus argentatus*: dvanajst (12) prim.

Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 62000 MARIBOR

Vse, ki so v zimi 1991/92 oziroma v letu 1991 opazovali sokoliča *F. columbarius*, prosim, da svoje podatke sporočijo na naslov uredništva revije. S temi podatki bi želeli razjasniti, ali lahko govorimo o manjši invaziji sokoliča v zadnji zimi. Dobrodošli bi bili tudi vsi drugi, še neobjavljeni podatki o tej vrsti, s katerimi bi želeli ugotoviti dejansko pogostnost sokoliča pri nas. Podatki bodo objavljeni v posebnem prispevku v *Acrocephalusu*.

Uredništvo.

Društvena kronika november 1991 – januar 1992 Association chronicle November 1991 – January 1992

ODPRTJE DRUŠTVENIH PROSTOROV – novica desetletja sodi sicer še v oktober prejšnjega leta, zgodilo pa se je 24. 10. 1991 (po zaključku redakcije prejšnje društvene kronike): tega dne je bila slovesna otvoritev društvenih prostorov na Žibertovi 1 v Ljubljani. Po krajši slovesnosti in nagovoru je dr. Sergej Matvejev slavnostno prerezal trak pred vhodom v društvene prostore in skupaj smo stopili v prijeten, sveže prebeljen in urejen prostor, ki je idealen za prirejanje društvenih srečanj in predavanj, za sestanke in druge društvene dejavnosti. Tu bo kmalu začela delovati tudi društvena knjižnica s strokovno literaturo.

Po uvodnih slovesnostih je Slavko Polak predstavil delo Društva in slovenskih ornitologov in izkazalo se je, da so prostori resnično prijeten ambient za taka srečanja. Vsi izgovori, da so bila doslej predavanja v neustreznih prostorih, so sedaj odveč in zato pričakujemo še večji odziv. Od decembra dalje so predavanja redno vsak četrtek ob 18.30. Dosedanja predavanja so bila zanimiva in popestrjena s številnimi diaopozitivi in ne dvomimo, da bo tudi v prihodnje tako. Vabljeni!

Na koncu bi se želeli ponovno zahvaliti Prirodoslovnemu muzeju Slovenije, ki nam je prostore

odstopil v uporabo, zahvala pa gre tudi članom društva, ki so prostovoljno pomagali pri urejanju prostorov. Da bodo prostori še vnaprej taki, kot so sedaj, skrbi gospodar Peter Černe.

ODNOSI Z ZVEZO ORNITOLOŠKIH DRUŠTEV JUGOSLAVIJE – Slovenija je januarja 1992 postala tudi formalno mednarodno priznana država. Kot samostojna država ne more biti članica zveze društev druge države, zato je naše Društvo na predlog tajnice zveze zamrznilo odnose z Zvezo ornitoloških društev Jugoslavije, skupščini našega Društva pa predlaga, da potrdi izstop Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije iz jugoslovanske zveze. Naše društvo se zavzema za nadaljnje sodelovanje z društvi nekdanje Jugoslavije, sodelovanje pa naj temelji na enakih odnosih, kot jih imamo z drugimi evropskimi organizacijami. (A. S.)

Skrivnostna fotografija Mystery photograph

Na sliki iz prejšnje slikovne uganke je mali skovik *Glaucidium passerinum*.

Posnetek je nastal 19. 1. 1991 v jasnem mrzlem zimskem jutru blizu zaselka Log pri Godoviču. Okrogla kepa ter noge globoko skrite v perju kažejo na značilno držo pri nizkih temperaturah. Hkrati pa je ptica živahno obračala okroglo glavo ter lovila jutranje sonce. Temperatura: -8°C .

Ko sem fotografijo kazal lovcem, sem v več primerih slišal, da v Trnovskem gozdu ter na Logaškem mali skovik ni prav redek. Večkrat je bil opazovan predvsem v bližini lovskih prež.

Peter Grošelj

Ornitološka kronika 1990 Ornithological chronicle 1990

Podatke za ornitološko kroniko – jedrnati podatki 1991 je treba oddati do 15. 4. 1992.

Jedrnate podatke ali kroniko objavlja večina pomembnih ornitoloških revij. Gre večinoma za podatke, s katerimi se dopolnjuje védenje o posameznih ptičjih vrstah po posameznih regijah. Zbiranje takih podatkov se mi zdi za nas še posebno pomembno, saj vse preveč ugotovitev sloni na nikoli preverjenih zapisih ali posameznih podatkih, ki smo jih preprosto preveč posplošili. Ali še drži, da gnezdi tripusti detel le na Pokljuki in v Trnovskem gozdu? Ali je res, da močvirski lunj v Sloveniji neredno gnezdi? Ali drži, da se zeledonogi martinec vrne k nam šele konec aprila; morda pa nekateri celo prezimijo pri nas? Kdaj nas zapusti šmarnica? Z zgornjimi primeri, še bolj pa s prvimi jedrnatimi podatki za leto 1990, mislim, da je nazorno prikazan namen nove rubrike. Upam si trditi, da bodo ti podatki še kako koristni vsem, ki bodo pisali o posameznih ptičjih vrstah pri nas, nedvomno pa tudi za vse običajne opazovalce ptic.

Z jedrnatimi podatki bi torej želeli iztrgati pozabi tista opažanja, ki so do sedaj vse prevečkrat sodila med »manj pomembna«. Ob tem pa bi želel opozoriti, da rubrika ne more in ne sme nadomestiti rubrike Iz ornitološke beležnice; lahko jo le razbremeni. Prepričan sem namreč, da rubrika Iz ornitološke beležnice ugaja večini naših članov; piscem zato, ker ob pisanju ponovno podoživijo prijetne občutke ob zanimivem opazovanju, bralcem pa zato, ker se lahko iz prispevka tudi kaj naučijo.

V prvih jedrnatih podatkih za leto 1990 je verjetno še precej napak (podatki so bili urejeni brez uporabe računalnika!). Tudi podatki še niso objavljeni v najprimernejši obliki. Ali je način pisanja lokalitet ustrezen? Ali je jasno, da pri navedbi kraja Cerknica podatek lahko izvira iz bližnjega jezera (to naj bi bilo razvidno iz konteksta)? Bi bila dobrodošla še oznaka UTM mreže?

Kaj menite o novi rubriki in sodelovanju v njej? Kritike in predlogi so dobrodošli, najlepša pohvala, če si jo rubrika zasluži, pa bi bila gora poročil o ornitoloških opažanjih za leto 1991. **Oddajte jih do 15. 4. 1992.**

Do zdaj brez »prosjachenja« (še) ni šlo, v prihodnje, pa upamo, da boste podatke pravočasno oddali. Tudi kakšen posnetek ne bi bil odveč. Če bo rubrika zaživela, imamo že pripravljene nove zamisli in popestritve...

Podatke za leto 1990 so poslali:

Andrej Bibič (AB)
Ivo A. Božič (IB)
Matjaž Bratuš (MB)
Franc Bračko (FB)
Damijan Denac (DD)
Iztok Geister (IG)
Tomaž Jančar (TJ)
Franci Janžekovič (FJ)
Primož Kmecl in Karin Rižner (PK)
Boris Kozinc (BK)
Lojze Osterman (LO)
Slavko Polak (SP)
Andrej Sovinc (AS)
Dare Šere (DŠ)
Peter Trontelj (PT)
Milan Vogrin (MV)

Oznake pomenijo sledeče:

Key:

A – prvo spomladansko opažanje
first spring record

B – zadnje spomladansko opažanje
last spring record

C – prvo jesensko opažanje
first autumn record

D – zadnje jesensko opažanje
last autumn record

Oznake so povzete po delu Ptiči Stožic pri Ljubljani, 1972-1982 – favnistični pregled, obročkanje in najdbe, avtorja Dareta Šereta, objavljenem v *Acrocephalus* 13-14, december 1982.

Omenjene oznake so bile uporabljene le, če je avtor opažanj sam označil, da gre za eno izmed naštetih kategorij.

Če je bilo podatkov o prvem (zadnjem) pojavljanju vrste več, so navedeni vsi, da je razvidna slika za več lokalitet.

JEDRNATI PODATKI – ORNITOLOŠKA KRONIKA LETA 1990

Gavia arctica: 10. 11., Cerknica, 4 prim (IG)
Gavia stellata: 19. 11., Ormož, 2 prim. (FB)
Podiceps cristatus: A 4. 3., Draga pri Igu, 1 prim. (AS); 28. 4., Pernica, 30 prim. (FB)
Podiceps grisegena: 2. 8., Cerknica, odrasli z mladiči (SP)
Podiceps nigricollis: 23. 6.–30. 6., Rače, 1 prim. v svatovskem perju (MV); 23. 8., Rače, 1 prim. (MV); 27. 10., Bohinj, 1 prim. (IG)
Tachybaptus ruficollis: 11. 3., Ormož, svatbeno oglašanje (MV); 30. 3., Mola, 25 prim. (SP); 12. 11., Reteče, 5 prim. (IG)
Phalacrocorax carbo: 9. 4., Mola, 15 prim. (SP); 12. 7., Rače, 3 odrasli prim. (MV); 28. 10., Ormož, pribl. 100 prim. (FB)
Nycticorax nycticorax: 18. 4. in 4. 5., Češnjevek, 1 in 2 prim. (LO); 18. 6., Draga pri Igu, 2 odrasla prim. (IB); 12. 7., Rače, 3 mladostni prim. (MV); 28. 7., 5. 8., Ormož, 6 in 2 prim. (FB)
Egretta garzetta: 23. 4., Ljubljana Vič, 2 prim. (PT); 12. 7., Sečovlje, 10 prim. (FB); 27. 7., Koper, 57 prim. (AS); 2. 8., Cerknica, 3 prim. (SP); 21. 10., Cerknica, 2 prim. (TJ)
Egretta alba: 4. 2., Sestrže, 3 prim. (FB); 10. 6., Ledava, 1 prim. (FB); C 16. 7., Požeg, 1 prim. (MV); 25. 7., Gajševci, 1 prim. (AB); 2. 8., Cerknica, 3 prim. (SP); 13. 9., Kot, 1 prim. (IG); 23. 9., Draga pri Igu, 1 prim. (AS)
Ardea purpurea: B 5. 5., Rače, 1 odrasel prim. (MV); 15. 9., Draga pri Igu, 1 prim. (AS)
Ardea cinerea: 27. 10., Preddvor, 6 prim. (IG)
Ardeola ralloides: 20. 5., Drenov grič, 1 prim. (DŠ)
Botaurus stellaris: 12. 6., Kot, najmanj dva prim. pojeta (IG)
Ciconia nigra: 17. 6., Petišovci, 1 odrasel prim. (FB); 4. 7., Frajham – Pohorje, 1 prim. (MV)
Ciconia ciconia: A 2. 3., Ljubljana – Ig, 1 prim. (DŠ); A 22. 3., Rače, 1 prim. na gnezdu (MV); 27. 5., Hraše, 4 prim. (BK); D 24. 8., Hotinja vas, 1 prim. (MV)
Cygnus olor: 17. 2., Sečovlje – na morju!, 5 prim. (TJ)
Anser anser: 18. 3., Kočevje, 1 prim. (AS)

Anas crecca: 14. 6., Rače, ♂ in ♀ (MV); 20. 7., Rače, negnezdeča ♀ (MV)
Anas acuta: 19. 2., Bled, 1 ♂, 2 ♀ (AS)
Anas querquedula: A 25. 2., Požeg, 1 ♂ (MV); A 8. 3., Draga pri Igu, 15 prim. (AS); A 9.–13. 3., Ljubljana-Koseze, 3 ♂ (PT); B 27. 5., Rače, 1 ♂ (MV)
Anas clypeata: A 28. 3., Hotinja vas, 5 ♂, 5 ♀ (MV); A 28. 3., Požeg, 2 ♂, 1 ♀ (MV); 9. 4., Mola, 2 ♂, 2 ♀ (SP)
Anas platyrhynchos: 12. 4., Snebrje, ad. + 9 mladičev (DŠ)
Aythya ferina: 16. 7., Rače, negnezdeči ♂, goli (MV); C 6. 9., Draga pri Igu, 1 prim. (PK); 8. 9., Koper, 2 ♂, 1 ♀ (AS)
Mergus merganser: 10. 1., Pristava, 10 ♂, 6 ♀ (FB)
Clangula hyemalis: 30. 11., Ptuj, 1 prim. (AB)
Buteo buteo: 22. 4., Matena, znaša gnezdo (DŠ)
Pernis apivorus: A 21. 4., Ormož, 4 prim. (MV); B 27. 5., Rače, 3 prim. (MV); 26. 5., Ljubljana – Ig, 1 prim. (AS); 12. 8., Kamnica pri Mariboru, 2 prim. (FB); C 15. 7., Hoče, 1 prim. (MV); D 29. 8., Rače, 1 prim. (MV); D 15. 9., Ig, 3 prim. (AS)
Milvus migrans: 10. 4., Notranje gorice, 1 prim. (AS); 22. 4.,

Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, 61000 Ljubljana

Poljče, 1 prim. (PT); B 13. 5., Hotinja vas, 1 prim. (MV)

Circaetus gallicus: 23. in 24. 6., Koritnice, 1 prim. (SP); 2. 8., Cerknica, 1 prim. (SP); 8. 9., Cerknica, 1 prim. (PK)

Circus aeruginosus: A 22. 3., Požeg, odrasla ♀ (MV); A 7. 4., Ig, 1 ♂ (AS); A 6. in 9. 4., Koritnice, 1 ♂ (SP); 9. 4., Maribor – Ptuj, 18 prim. (FB); 10. 4., Notranje gorice, 39 prim. (AS); B 26. 5., Hotinja vas, 1 ♀ (MV); B 26. 5., Ljubljana – Ig, 1 ♀ (AS); C 24. 7., Rače, odrasla ♀ (MV); C 2. 8., Cerknica, 1 ♂ (SP); 15. 9., Ig, 1 ♀ (AS); 27. 9., Podtabor/Šembije, 1 ♀ (SP); D 28. 10., Osluševci, 1 prim. (MV)

Circus pygargus: A 22. 4., Matena, 1 ♂ (DŠ); B 21. 5., Hotinja vas, odrasla ♀ (MV)

Circus cyaneus: 4. 2. in 23. 2., Sestrže, 2 ♀ (FB); B 11. 4., Hotinja vas, 1 ♀ (MV); 26. 10., Cerknica, 1 ♂, 2 ♀ (IG)

Accipiter nisus: 13. 1. in 24. 2., Ljubljana – Koseze, 1 prim. (PT); 23. 2., Šembije, par v svatovskem letu (SP)

Aquila chrysaetos: 17. 2., Čaven, 2 prim. (IG); 5. 7., Osanka-rica, 1 prim. (MV); 24. 12., Koritnice, 2 prim. (SP)

Pandion haliaetus: A 28. 3., Požeg, 1 prim. (MV); B 9. 4., Rače, 3 prim. (MV)

Falco subbuteo: A 14. 4., Dravski dvor, 1 prim. (MV); 22. 8., Ormož, 3 prim. (FB); D 29. 9., Ormož, 2 mladostna prim. (MV)

Falco peregrinus: 30. 11., Maribor, 1 prim. (DD)

Perdix perdix: 19. 1., Rače, 12 prim. (FB)

Coturnix coturnix: 26. 5., Ščavnica – Grabonoš, 2 prim. pojeta (FB); 27. 5., Jakobski dol, 1 prim. poje (FB); 9. 6., Veržej – Bunčani, speljani mladiči (FB)

Rallus aquaticus: A 4. 3., Draga pri Igu, 1 prim. (AS)

Porzana parva: 22. 4., Ljubljana, 1 prim. (DŠ)

Fulica atra: 13. 1., Bohinj, 21 prim. (IG)

Gallinula chloropus: 30. 5., Ormož, vsaj 30 prim. (FB)

Pluvialis squatarola: 19. 8., Sečovelje, 3 prim. (TJ)

Pluvialis apricaria: 17. 3., Matena, 2 prim. (DŠ)

Vanellus vanellus: A 24. 2., Presejce pod Krimom, 1 prim. (DŠ); A 25. 2., Rače, 2 prim. (MV); 22. 3., Lesce, 1 prim. (BK); 28. 6. in 29. 6., Lesce, 6 in 17 prim. (BK); 28. 10., Ormož, 60 prim. (FB); D 26. 11., Hotinja vas, 25 prim. (MV)

Calidris minuta: 27. 5., Rače, 2 prim. (MV)

Philomachus pugnax: A 11. 3., Ig, 9 prim. (AS); A 22. 3., Rače, 1 prim. (MV); A 30. 2., Mola, 3 prim. (SP)

Gallinago media: 30. 7., Rače, 1 prim. – 4. zapis za Slovenijo (MV)

Limosa limosa: 30. 3., Mola, 1 prim. (SP)

Numenius phaeopus: 25. 3., Ljubljana – Ig, 5 prim. in 8. 4. 20 prim. (AS)

Numenius arquata: A 11. 3., Ig, 2 prim. pojeta (DŠ); 11. 7., Sečovelje, 1 prim. (FB); 5. 8., Ormož, 4 prim. in 10. 8. 1 prim. (FB)

Tringa erythropus: A 8. 4., Ljubljana – Ig, 1 prim. (AS)

Tringa totanus: A 28. 3., Rače, 1 prim. (MV); B 15. 5., Hotinja vas, 1 prim. (MV); C 15. 7., Hoče, 1 prim. (MV); D 8. 9., Hotinja vas, 1 prim. (MV)

Tringa nebularia: A 26. 3., Ig, 1 prim. (DŠ); A 9. 4., Rače, 1 prim. (MV); A 9. 4., Mola, 1 prim. (SP); B 5. 5., Rače, 2 prim. (MV); D 30. 8., Hotinja vas, 1 prim. (MV)

Tringa ochropus: A 21. 4., Rače, 1 prim. (MV); C 13. 7., Loka – Dravsko polje, 1 prim. (MV)

Tringa glareola: A 9. 4., Mola, 8 prim. (SP); A 21. 4., Ormož, 4 prim. (MV); B 27. 5., Rače, 3 prim. (MV); C 15. 7., Hoče, 1 prim. (MV); D 29. 8., Rače, 1 prim. (MV)

Tringa hypoleucos: A 6. 4., Rošnja, 1 prim. (MV); B 5. 5., Rače, pribl. 20 prim. (MV); C 15. 7., Hoče, 3 prim. (MV); D 27. 9., Hotinja vas, 1 prim. (MV)

Larus minutus: 21. 4., Jarše, 1 prim. (DŠ); 11. 11., Cerknica, 10 prim. (PK)

Larus ridibundus: 27. 6., Meja, več prim. (IG); 26. 7., Hraše, 4 mlad. prim. (BK); 4. 8., Rače, 1 juvenilen prim. s približno

na pol obarvano črno glavo

Larus fuscus: 21. 4., Jarše, 1 prim. (DŠ); 11. 11., Ptuj, 1 prim. v odraslem zim. perju (FJ)

Sterna caspia: 27. 5., Rače, 2 prim. – 8. zapis za Slovenijo (MV)

Sterna hirundo: A 9. 4., Rače, 1 prim. (MV)

Chlidonias hybrida: 31. 8., Ormož, 1 prim. (MV)

Chlidonias niger: A 5. 5., Rače, 25 prim. (MV); B 5. 6., Ig, 15 prim. (AS); B 8. 6., Jarše, več prim. (DŠ); B 15. 6., Ormož, 8 prim. (MV); B 15. 6., Ptuj, 10 prim. (MV)

Columba oenas: D 2. 11., Ig, 1 prim. (AS)

Columba palumbus: A 28. 2., Ljubljana, 1 prim. (DŠ); 7. 3., Rače, 1 prim. (MV)

Streptopelia turtur: A 26. 4., Hotinja vas, 1 prim. (MV); D 8. 9., Cerknica, 1 prim. (PK); D 26. 9., Hotinja vas, 1 prim. (MV)

Cuculus canorus: A 6. 4., Rošnja, 1 prim. (MV)

Asio otus: 7. 4., Ig, sedi v grmu + 5 srak (DŠ); 25. 6., Ljubljana – Koseze, mladiči v bližini naselja (PT); 22. 12., Kunšperk, 6 prim. na podrti hiši (MV)

Caprimulgus europaeus: 13. in 15. 7., Sečovelje, 4 prim., 2 ujeta (FB)

Apus apus: A 26. 4., Maribor, 1 prim. (FB); A 3. 5., Loka na Dravskem polju, 1 prim. (MV); D 31. 8., Ormož, pribl. 10 prim. (MV)

Merops apiaster: 17. 6., Mursko Središče, gnezditva dva para (FB)

Upupa epops: A 28. 3., Rače, 1 prim. (MV); 8. 4., Ljubljana – Ig, 1 prim. (PK); 21. 4., Koritnice, 1 prim. (SP); 22. 4., Matena, 1 prim. (DŠ)

Coracias garrulus: 23. 7., Ključarovci, 1 prim. (AB)

Jynx torquilla: A 19. 3., Loka na Dravskem polju, 1 prim. (MV); A 31. 3., Ljubljana – Vič, 1 prim. poje (DŠ); 15. 4., Cerknica, 1 prim. poje (PK); 25. 5., Koritnice, kopulacija (SP); 13. 7., Hraše, zadnjič petje (BK)

Drycopus martius: 1. 4., Tesen Iške, 1 prim. (PK); 22. 6., Koritnice, 2 prim. (SP); 19. 9. do 2. 12., Dravsko polje, 12 prim. (FB)

Dendrocopos minor: 11. 3., Ljubljansko barje – Robidnice, 2 ♂ (PK)

Picoides tridactylus: 2. 6., Kofce (1500 nm), 1 ♂ (TJ); 29. 12., pod Komno (1000 nm), 1 ♀ (TJ)

Alauda arvensis: 19. 3., Dravski dvor, 2 prim. pojeta (MV)

Lullula arborea: 9. 3., Koritnice, prvo petje (SP)

Hirundo rustica: A 18. 3., Ljubljana – Ig, 1 prim. (DŠ); A 22. 3., Požeg, 1 ♂ (MV); A 23. 3., Zagorje – Koritnice, nekaj prim. (SP); D 18. 9., Rače, pribl. 10 prim. (MV)

Delichon urbica: A 18. 4., Hotinja vas, 2 prim. (MV); D 18. 9., Rače, 8 prim. (MV); D 25. 9., Areh – Pohorje, vsaj 2000 prim. (FB)

Riparia riparia: A 9. 4., Mola, več prim. (SP); A 28. 4., Rače, 6 prim. (MV); D 6. 9., Rače, 6 prim. (MV)

Anthus campestris: 11. 5., Koritnice, 1 prim. (SP)

Anthus trivialis: A 9. 4., Notranje gorice, 1 prim. poje (AS)

Anthus pratensis: B 19. 3., Rošnja, 2 prim. (MV); C 27. 9., Rače, 30 prim. (MV)

Anthus spinoletta: B 9. 4., Rače, 2 prim. (MV)

Motacilla alba: A 3. 2., Rače, 2 prim. (MV); A 11. 2., Tomačevo, 10 prim. (TJ); A 25. 2., Otočec, 1 prim. poje (AS); A 26. 2., Ljubljana, več prim. (AS); A 1. 3., Koritnice, 1 prim. (SP); 7. 10., Ljubljana, množično zbiranje in odlet v JZ smer (MV); D 10. 11., Reteče, 1 prim. (AS); D 26. 11., Hotinja vas, 1 prim. (MV)

Motacilla cinerea: A 3. 3., Hraše, 1 prim. (BK); 6. 9., Fijesa, 1 prim. (AS); 24. 10., Globočaj, 1 prim. (IG)

Motacilla flava: A 9. 4., Hotinja vas, 1 prim. (MV); D 6. 9., Rače, 6 prim. (MV)

- Erithacus rubecula*: 7. 3., Rače, 1 prim. poje (MV)
Luscinia luscinia: 3. 9., Hotinja vas, ujet 1 prim. (MV)
Luscinia megarhynchos: 19. 5., Naklo, 1 prim. (IG)
Phoenicurus ochruros: A 8. 3., Hotinja vas, 1 ♂ (MV); A 11. 3., Hotinja vas, 1 ♀ (MV); A 12. 3., Ljubljana, 1 ♂ (AS); A 17. 3., Ribnica, 2 prim. (AS); 20. 3., Maribor, 1 prim. poje (MV); 31. 3., Hotinja vas, poje neobarvan ♂ (MV); 6. 7., Ljubljana, gnezdi na Cankarjevem domu v središču mesta (PK); D 28. 10., Ormož, 1 prim. (MV); D 18. 11., Orle pri Ljubljani, 1 ♂ (TJ); D 11. 12., Ljubljana, 1 ♂ (AS)
Phoenicurus phoenicurus: 24. 4., Ljubljana – Koseze, 1 ♂ (PT)
Saxicola rubetra: A 22. 4., Matena, 1 prim. (DŠ); A 28. 4., Hotinja vas, 1 ♂ (MV); B 6. 5., Hotinja vas, 4 prim. (MV); C 25. 8., Hotinja vas, 3 prim. (MV); D 27. 9., Rače, 4 prim. (MV)
Saxicola torquata: A 1. 3., Koritnice, več prim. (SP); A 11. 3., Ormož, 2 ♂ (MV); A 17. 3., Podutik, 2 prim., 1 ♂ poje (PT); D 21. 10., Dravski dvor, 1 ♂ (MV); D 26. 10., Cerknica, 1 ♂ (IG)
Oenanthe oenanthe: A 27. 3., Naklo, 1 prim. (IG); A 6. 4., Koritnice, več prim. (SP); A 7. 4., Hraše, 1 prim. (BK); A 9. 4., Hotinja vas, 2 prim. (MV); C 27. 8., Ljubljana Vič, 1 prim. (AS); C 11. 9., Rače, 2 prim. (MV)
Monticola saxatilis: 21. 4., Koritnice, 1 prim., 25. 5. najdeno gnezdo (SP)
Turdus torquatus: A 21. 3., Ljubljana – Ig, 2 prim. (DŠ); 31. 10., Devin, 1 prim. (SP)
Turdus pilaris: B 19. 3., Loka na Dravskem polju, 30 prim. (MV); C 23. 10., Hotinja vas, 3 prim. (MV)
Turdus philomelos: A 4. 3., Hotinja vas, 1 prim. (MV); 7. 3., Rače, 1 prim. poje (MV)
Turdus viscivorus: 23. 2., Šembije, poje več prim. (SP)
Turdus merula: 18. 3., Glinje pri Cerkljah, 1 ♂ delni albin z belo »čepico« (LO); marec do avgust, Ljubljana, 1 ♂ delni albin, tudi gnezdil (MB)
Cisticola juncidis: 12. 7., Sečovlje, vsaj 12 prim. (FB)
Locustella naevia: A 3. 5., Loka na Dravskem polju, 2 prim. pojeta (MV); A 10. 5., Cerknica, 1 prim. poje (DŠ)
Locustella fluviatilis: 4. 5., Krakovski gozd, 1 prim. poje (IG); 9. 6., Veržej–Bunčani, vsaj 10 prim. poje (FB); 7. 7., Ljubljana, še pojejo (DŠ)
Locustella luscinioides: 21. 4., Ormož, 2 prim. (MV); 3. 5., Matena na Ljubljanskem barju, 1 prim. poje (AS)
Acrocephalus palustris: A 27. 4., Išica, 1 prim. (DŠ); A 1. 5., Hajdoše, 1 prim. (FB); 19. 5., Požeg, oponaša bičjo trstnico, ki poje v bližini (MV)
Acrocephalus arundinaceus: 8. 5., Naklo, poje 1 prim. (IG)
Hippolais icterina: 11. 5., Maribor, poje 1 ♂ (FB); B 19. 5., Ljubljana, 1 poje (DŠ)
Hippolais polyglotta: 11. 6., Prešnica, 1 poje (DŠ)
Sylvia curruca: 27. 5., Cerknica (640 nm) poje 1 ♂, tudi na Slivnici (1100 nm) (TJ); 6. 5.–30. 6., Naklo, 1 prim. poje (IG); 18. 6.–25. 6., Ljubljana Koseze, 1 prim. poje + 1 ♀ (PT)
Sylvia nisia: A 10. 5., Cerknica, 1 prim. poje (DŠ); 30. 5., Ormož, gnezdi 2–3 pari (FB)
Sylvia communis: 28. 4., Hotinja vas, 1 ♂ poje (MV)
Sylvia borin: A 3. 5., Maribor, 1 ♂ poje (FB)
Sylvia atricapilla: A 19. 3., Loka na Dravskem polju, 1 ♂ (MV); A 24. 3., Naklo 1 ♂ (IG); D 12. 10., Hotinja vas, ujet 1 ♂ (MV)
Phylloscopus collybita: A 24. 2., Zrkovci ob Dravi, ujet 1 prim. (FB); A 28. 2., Ljubljana, 1 prim. (DŠ); A 4. 3., Draga pri Igu, pojeta 2 ♂ (AS); A 4. 3., Hotinja vas, 1 ♂ poje (MV); A 17. 3., Ljubljana Koseze, 3 ♂ pojejo (PT); D 14. 11., Hotinja vas, 1 prim. (MV)
Phylloscopus trochilus: A 6. 4., Loka na Dravskem polju, 1 ♂ poje (MV); A 8. 4., Duplek, 1 ♂ poje (FB)
Phylloscopus sibilatrix: 7. 5., Ljubljana, 1 prim. poje (DŠ)
Regulus ignicapillus: B 1. 5., Matena na Ljubljanskem barju, ujeta ♀ (AS)
Muscicapa striata: A 2. 5., Rače, 1 prim. (MV); A 8. 5., Lipe, 1 prim. (DŠ); 2. 6., Kofce (1500 nm), 1 prim. (TJ)
Ficedula albicollis: 17. 6., Ljubljana-Besnica, na dveh lokalitetah razburjanje, kot pri gnezditvi; D 8. 9., Dravski dvor, 1 prim. (MV)
Ficedula hypoleuca: A 2. 5., Rače, 3 prim. (MV); D 18. 9., Hotinja vas, ujet ♂ (MV)
Panurus biarmicus: Ormož, 17. 10., pribl. 80 prim. (11 ujetih), 28. 10., pribl. 50 prim. (30 ujetih), 19. 11., pribl. 30 prim. (8 ujetih) vse (FB)
Aegithalos caudatus: 18. 2., Šempas, par (IG)
Parus ater: 29. 4., Mala Planina, 10 + 9 prim. na preletu (DŠ); 2. 5., Matena, 10 prim. na preletu (DŠ)
Parus major: 15. 1., Hotinja vas, 1 ♂ poje (MV)
Sitta europaea: 7. 1., Poljčane, 1 ♂ poje (MV); 25. 2., Rovišče, znaša gnezdo (AS)
Certhia brachydactyla: 22. 1., Ljubljana, prvo petje (AS)
Lanius collurio: A 21. 4., Moškanjci, 1 ♂ (MV); A 24. 4., Matena, 1 ♂ (DŠ)
Lanius excubitor: 13. 1., Ljubljana-Koseze, 1 prim. (PT); 4. 2., Sestrže, 4 prim. (FB); C 1. 10., Rače, 1 prim. (MV)
Tichodroma muraria: oktobra na Stolu (1500 nm), decembra Završnica (800 nm), 1 prim. (BK); 23. 2., Podtabor, 1 prim. (SP)
Oriolus oriolus: A 2. 5., Rače, 1 ♂ poje (MV); D 3. 9., Hotinja vas, 2 prim. (MV)
Nucifraga caryocatactes: 5. 5., Tesen Iške, par (PK); 26. 7., Lesce, 1 prim. že v nižini (BK); 4. 11., Sv. Miklavž nad Senožetmi (700 nm), 1 prim. (TJ)
Coleus monedula: 12. 3., Maribor, 40 prim. (FB)
Corvus frugilegus: B 6. 4., Dravski dvor, 1 prim. (MV); C 3. 10., Hotinja vas, 1 prim. (MV); C 18. 10., Maribor, 20 prim. (FB); 2. 11., Ljubljana-Hrušica, 1 prim. (TJ)
Corvus c. corone: 1. 12., Bač, 5 prim. (SP)
Corvus corax: 10. 1., Orehova vas, 1 prim. (MV); 1. 4., Tesen Iške, par (PK)
Sturnus vulgaris: A 4. 2., Ljubljana-Ig, 1 prim. (DŠ); A 8. 2., Ljubljana-Vič, 3 prim. (AS); A 17. 2., Hraše, 1 prim. (BK); A 18. 2., Hotinja vas, 1 prim. (MV); A 20. 2., Draga pri Igu, približno 500 prim. (PK); 3. 3., Golnik, približno 100 prim. (PK); 8. 9., Cerknica, približno 1000 v jati (PK); D 3. 12., Ljubljana Vič, 5 prim. (AS); D 8. 12., Hotinja vas, 5 prim. (MV)
Fringilla coelebs: 21. 2., Ljubljana Center, prvo petje (AS)
Fringilla montifringilla: B 19. 3., Dravski dvor, 2 prim. (MV); 30. 4., Mala Planina, 2 ♂, 1 ♀ (DŠ); C 26. 10., Hotinja vas, ujeta 2 prim. (MV); C 5. 10., Podljubelj, 5 prim. (AS)
Serinus serinus: A 11. 3., Hotinja vas, poje (MV); A 18. 3., Kočevje, poje 1 ♂ (AS); D 27. 11., Hotinja vas, 1 prim. (MV)
Chloris chloris: 23. 2., Šembije, prvi pojejo (SP)
Carduelis carduelis: 11. 3., Ormož, poje (MV); 10. 4., Prager-sko, par znaša gnezdo (AS); 13. 9., Rače, hrani izpeljane mladiče (MV)
Spinus spinus: C 12. 7., Ljubljana, 1 prim. (AS); C 11. 9., Lipe, 2 prim. (DŠ); C 13. 9., Rače, nekaj prim. (MV)
Loxia curvirostra: B 7. 6., Ljubljana, 3 prim. (DŠ)
Carpodacus erythrinus: 17. 6., Mursko Središče, 1 ♂ poje (FB)
Coccothraustes coccothraustes: 19. 9., Kamnica pri Mariboru, pribl. 100 prim. (FB); 25. 9., Areh, vsaj 500 prim. (FB)
Plectrophenax nivalis: 11. 11., Pernica, 2 prim. (FB)
Emberiza citrinella: 7. 3., Rače, poje (MV)
Emberiza schoeniclus: B 22. 3., Rače, 1 prim. (MV); 24. 7., Požeg, negnezdeči par (MV)

Kam takoj sporočiti pomembne podatke?
uvajamo

NEMUDNE ORNITOLOŠKE LINIJE

selitev, najdba obročka, kadavra

061 / 218-886 int. 297

gnezditev

064 / 47-170

prezimovanje

061 / 262-982

ujede

064 / 41-867

posegi v naravo

062/29-086

Če vam pri prvem poskusu ne uspe vzpostaviti kontakta
z ornitologom, sporočite svojo telefonsko številko
ali naslov.

VSEBINA

Uvodnik (I. Geister)

Prispevek k poznavanju avifaune
Zbiljskega in Trbojskega akumulacijskega
jezera na reki Savi (P. Trontelj)Poletni prelet pobreznikov (*Larilimicolae*)
na Cerkniškem jezeru v letu 1991
(P. Kmecl, K. Rižner)**Iz ornitološke beležnice:***Podiceps auritus, Platalea leucorodia, Plegadis falcinellus, Aythya fuligula, Melanitta nigra, Mergus serrator, Falco naumanni, Aquila clanga, Crex crex, Calidris canutus, Numenius arquata, Cuculus canorus, Merops apiaster, Coracias garrulus*

Dokumenti:

Nekaj podatkov o (ne)varstvu ujed v osrednji
Dalmaciji (V. Luskovec,
R. Crnković)

Poročila od koderkoli:

Ormoško jezero (F. Bračko)

Društvena kronika (A. S.)

Skrivnostna fotografija

Ornitološka kronika 1990
(A. Sovinc)

CONTENTS

1 Leading article (I. Geister)

Avifauna of Zbilje and Trboje Reservoirs
on the river Sava

2 (P. Trontelj)

Summer passage by waders (*Larilimicolae*)
recorded at Lake Cerknica in 1991
(P. Kmecl, K. Rižner)20 **From the ornithological notebook:**

Documents:

Some details about (non)protection of birds
of prey in central Dalmatia (V. Luskovec,
R. Crnković)

26

Reports from here and there:

28 Lake Ormož (F. Bračko)

28 Association chronicle (A. S.)

29 Mystery photograph

Ornithological chronicle 1990

29 (A. Sovinc)

Fotografija na naslovnici: Labod grbec *Cygnus olor* (I. Geister)Front cover: Mute Swan *Cygnus olor* (I. Geister)TISKARNA
TONE
TOMŠIČLJUBLJANA
GREGORČIČEVA 25a
TELEFON 061/219219rototisk | ofsettisk
knjigotisk | knjigoveznica